

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 9

ZBIÓR RĘKOPISÓW RÓŻNEJ PROWENIENCJI

1592. Związek towarzystw „Małopolskie Towarzystwo Ziemiarek”.

Materiały archiwum. Lwów i inn. j.pol. 1911-1934.

Cz. 1 Teki 4

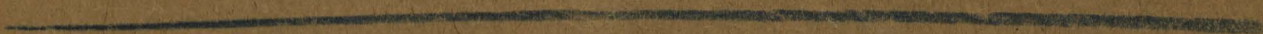
STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська наукова
бібліотека
ім. В. Стефаника
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

0/Н-1592 (1)

18

IV

1

Statuty i Regulamina

62. 2

Matopolskich

Statut

Związku Kół Polskich Ziemianek.

Matopolskich

Nazwa.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę: „Związek Kół Polskich Ziemianek“.

Matopolskich

§ 2. „Związek Kół Polskich Ziemianek“ jest centralną organizacją Koła Ziemianek:

Cel.

a) dla zjednoczenia i wspólnej pracy Polskich Kobiet na polu religijnem, narodowym, wychowawczem, społecznym i ekonomicznym;

b) dążenie do podniesienia poziomu wykształcenia i etycznego wyrobienia kobiet;

c) pracy nad podniesieniem poziomu moralnego, umysłowego i materialnego wśród ludu naszego, oraz uświadamiania go pod względem narodowym; wreszcie

d) pracy nad rozwojem gospodarstwa oraz przemysłu domowego i krajowego.

Środki działania.

§ 3. Jako centralna organizacja Kół Polskich Ziemianek, Związek urządzać będzie:

a) wspólne narady w sprawach narodowych, społecznych, etycznych, wychowawczych, gospodarczych i ekonomicznych;

b) zakładać i pracować w przedsięwzięciach użyteczności publicznej, jak szkoły, ochrony, czytelnie i t. p.;

c) urządzać kursy, odczyty i wycieczki;

d) własne wydawnictwo, odpowiadające celom Związku;

e) udzielać rad i wskazówek w zakresie swej działalności;

f) zakładać Koła.

Siedziba.

§ 4. Siedzibą Związku jest Lwów.

Dochody, wkładki, majątek.

§ 5. Na pokrycie potrzeb służą Związkowi opłaty, uiszczane przez Koła w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Związku, oraz z datków dobrowolnych. Majątek Związku stanowią wszelkie nieruchomości i ruchomości, które Związek sposobem prawnym nabywa na własność.

Członkowie oraz ich prawa i obowiązki.

§ 6. Członkami Związku są poszczególne Koła Polskich Ziemianek, reprezentowane przez delegatki.

Każde Koło ma prawo wysłać trzy delegatki. Członek każdego Koła ma prawo być obecnym na Walnem Zgromadzeniu Związku, jest też wybieralnym na wszystkie urzędy Związku.

Każde Koło ma obowiązek uiszczać wkładki w oznaczonej wysokości przez Walne Zgromadzenie Związku. Koła są osobnymi Stowarzyszeniami, należącymi do Związku, a istniejącymi na podstawie oddzielnych statutów.

Organy Związku.

§ 7. Organami Związku są:

- a) Zarząd,
- b) Zebrania delegatek,
- c) Walne Zgromadzenie.

Zarząd:

§ 8. Zebranie delegatek wybiera na pierwszym zebraniu Zarząd z 9 członków: prezydium, złożone z przewodniczącej, dwóch jej zastępczyń, sekretarki, skarbniczki i ich zastępczyń, wreszcie 2 członków Zarządu. Przewodnicząca Zarządu zwołuje w miarę uznanej potrzeby lub na żądanie trzeciej części członków Zarządu, posiedzenia Zarządu, które odbywają się z reguły we Lwowie, lecz mogą także odbywać się w innym miejscu, a to na podstawie osobnej uchwały. Zarząd ma prawo dawać inicjatywę do zakładania nowych Kół, układania porządku dziennego na Walne Zgromadzenia, sprawozdania z budżetu kasowego, oraz omawiania ważnych spraw dotyczących się interesu Kół.

Zarząd rozstrzyga we wszystkich sprawach nie przekazanych Walnemu Zgromadzeniu. Zarząd zwołuje przynajmniej 4 razy do roku Zebrania delegatek. Przewodnicząca, a w razie jej nieobecności jedna z zastępczyń kieruje zebraniem Zarządu i Walnego Zgromadzenia, rozstrzyga w razie równości głosów, nie biorąc udziału w głosowaniu. Zastępczynie w razie nieobecności przewodniczącej zastępują ją. Sekretarka prowadzi księgę protokołów i przeprowadza korespondencje, a skarbniczka przechowuje fundusze i prowadzi księgę kasową. Przewodnicząca wraz z sekretarką lub ich zastępczynie, reprezentują Związek na zewnątrz i podpisują imieniem Związku wszelkie pisma, dokumenty i akta prawne. Zarząd zawiaduje majątkiem Związku. — Do ważności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność co najmniej połowy członków Zarządu. Uchwały zapadają bezwzględnie większością głosów obecnych, w razie równości rozstrzyga przewodnicząca.

Zebranie delegatek.

§ 9. Zebrania delegatek odbywają się przynajmniej 2 razy do roku, omawiają interesa wspólne wszystkich Kół dla jednolitej akcji w sprawach Związku. Wybierają Zarząd na trzy lata. Do ważności uchwał potrzebną jest obecność $\frac{1}{3}$ członków delegatek wszystkich Kół. Uchwały zapadają bezwzględnie większością głosów.

Walne Zgromadzenie.

§ 10. Walne Zgromadzenie składa się z członków Zarządu, oraz wszystkich członków poszczególnych Kół, mających prawo głosowania.

Zarząd zwołuje się najmniej raz do roku, a w miarę uznanej przez Zarząd potrzeby, lub na żądanie większości przewodniczących Kół Walne Zgromadzenia, które odbywać się mają z reguły we Lwowie, lecz mogą również odbywać się w innym miejscu.

Zarząd może zaprosić na Walne Zgromadzenie jako gości, przedstawicielki innych pokrewnych Stowarzyszeń i t. p.

Celem wygłoszenia odczytów i referatów, może Zarząd zaprosić na Walne Zgromadzenie osoby nie należące do Związku.

Walnemu Zgromadzeniu przewodniczy przewodnicząca, lub w razie jej nieobecności jedna z zastępczyń. Uwiadomienie o Walnym Zgromadzeniu ma być rozesłane co najmniej na 14 dni przed terminem zgromadzenia.

§ 11. Walne Zgromadzenie:

a) przyjmuje do wiadomości lub odrzuca sprawozdanie roczne Zarządu;

b) ustala wysokość opłat, jakie członkowie poszczególnych Kół mają uiszczać;

c) ustala zmianę statutu i rozwiązanie Związku;

d) rozstrzyga wnioski przedłożone przez Zarząd lub poszczególne Koła. Wnioski Kół, które mają być roztrząsane na Walnym Zgromadzeniu, mają być na 10 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłoszone u Zarządu i przez przewodniczącą i sekretarkę Koła podpisane. Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu odbywa się z reguły przez podniesienie rąk, a imiennie tylko na żądanie 15 uczestniczek Walnego Zgromadzenia, uprawnionych do głosowania.

Do powzięcia uchwał potrzebną jest w ogóle obecność co najmniej czwartej części członków. Uchwały zapadają bezwzględnie większością głosów w razie równości rozstrzyga przewodnicząca.

Do powzięcia uchwał w przedmiocie zmiany statutów lub rozwiązania Związku, potrzebną jest większość głosów $\frac{2}{3}$ członków obecnych na Walnym Zgromadzeniu. W razie braku kom-

pletu odbywa się Walne Zgromadzenie o godzinę później i powziąć może uchwały bez względu na komplet.

Rozwiązanie.

§ 12. W razie rozwiązania Związku, majątek jego przechodzi na cel, uchwalony przez ostatnie Walne Zgromadzenie, a gdyby taka uchwała nie zapadła, przechodzi majątek w równych częściach na Związek Polskich Niewiast Katolickich w Krakowie i Lwowie i na fundusz kaplic i kościołów w Galicyi wschodniej obrządku rzymsko-katolickiego.

Obwieszczenie uchwał.

§ 13. Uchwały Zarządu i Walnego Zgromadzenia, ogół członków obchodzące, obwieszczone być mają zapomocą pisemnego, ułożonego przez Zarząd uwiadomienia, przesłanego na ręce przewodniczących wszystkich Kół. Rzeczą przewodniczących jest oznajmić te uchwały członkom dotyczącego Koła.

Spory.

§ 14. Spory wynikające ze stosunków Związku rozstrzyga sąd rozjemczy, do którego każda strona wybiera jednego sędziego z pośród członków Związku, ci zaś wybierają rozjemcę (superarbitra). Jeśliby sędziowie nie zgodzili się na jednego superarbitra, wówczas wyznacza go przewodnicząca lub zastępczyni przewodniczącej Zarządu. Od wyroku rozjemczego nie ma odwołania.

2 którego poprawki i roboty

S T A T U T

Z W I A Z K U   K O Ł   M A Ł O P O L S K I C H   Z I E M I A N E K

N A Z W A

- X § 1. S t o w a r z y s z e n i e   n o s i   n a z w ę :
Związek Kół Małopolskich Ziemianek.
- X § 2. S i e d z i b ą Związku jest Lwów. Terenem działania Małopolska (wschodnia).
- X § 3. C e l e m   Z w i ą z k u   j e s t :
1. Skoordynowanie prac kobiet polskich na polu religijnem, narodowym, oświatowym, wychowawczym, społecznym i ekonomicznym szczególnie na terenie wsi.
  2. Dążenie do podniesienia poziomu intelektualnego kulturalnego i etycznego wśród swych członków i w całym społeczeństwie.
  3. Oddziaływanie na opinię publiczną w powyższym duchu.
  4. Wzajemna pomoc członków w sprawach publicznych i zawodowych.
  5. Podnoszenie własnych gospodarstw.
- § 4. S r o d k a m i   d o   p o w y ż s z y c h   c e l ó w   s ą :
1. Perjodyczne zebrania Kół delegatek i walne zebrania Związku
  2. Praca w już istniejących instytucjach kulturalnych, oświatowych, dobroczynnych, ekonomicznych i t.p. działających w duchu Związku oraz inicjatywa w ich zakładaniu i organizowaniu.
  3. Urządzanie kursów, odczytów wycieczek i t.p.
  4. Rozpowszechnianie zdrowych książek i pism perjodycznych.
  5. Własne wydawnictwa.
  6. Wspólne zwiedzanie gospodarstw, porady fachowe, organizacja wspólnych zakupów, sprzedaży i t.p.
- § 5. C z ł o n k o w i e
Członkiem Związku może zostać każda Polka katoliczka po skończeniu lat 17. nieposzlakowanego charakteru, której życie jest ściśle z wsią i pracą na roli związane, a którą dane koło większością 2/3 głosów, na członka przyjmie.
- X
- § 6. O b o w i ą z k i e m   c z ł o n k a   j e s t :
1. Postępować w życiu prywatnym i publicznym jak tego honor kobiety Polki i katoliczki wymaga.
  2. Działać w myśl niniejszego statutu i regulaminu Związku i swego koła.
  3. Uczestniczyć na zebraniach i brać udział w pracach Związku
  4. Wpłacać regularnie uchwalone wkładki.
- § 7. K a ż d y   c z ł o n e k   m a   p r a w o
1. Wyboru i wybieralności do władz koła i Związku.
  2. Korzystać z wszelkich instytucji Związku.
  3. Należać równocześnie do paru kół.
- § 8. C z ł o n k i e m   Z w i ą z k u   b y ć   p r z e s t a j e :
1. Kto dobrowolnie z niego wystąpił.
  2. Kogo odnośnie koła większością 2/3 głosów tajnym głosem wykluczy.
  3. Wykluczenie może nastąpić również na zebraniu delegatek na wniosek Zarządu Związku.
- § 9. O r g a n i z a c j a
Jednostką organizacyjną jest Koło Ziemianek.
- § 10. K o ł o   p o w s t a j e przez zgrupowanie się dla celów niniejszym statutem objętych 10-20 osób zamieszkujących daną okolicę, lub złączonych pewną wspólną pracą względnie specjalnymi warunkami (np. koło młodych ziemianek)
Nowe koło musi być zatwierdzone i przyjęte do Związku przez zebranie Delegatek.

- 5
- § 11. Koło wybiera z pośród siebie swój zarząd składający się z przewodniczącej sekretarki i ich zastępczyni, ewentualnie także skarbniczki.
- Uchwala sobie regulamin który między innymi ma obejmować a) teren działalności, b) obowiązki członków zarządu koła i zasady wyborów tychże, c) regulamin zebrań, d) specjalne obowiązki członków koła. Regulamin koła winien być zatwierdzony przez zarząd Związku.
  - Koło ma prawo nałożyć na swych członków oprócz opłat na cele Związku, specjalne opłaty na rzecz swego koła.

- § 12. Koło przestaje istnieć
- Na mocy uchwały koła, powziętej większością zwykłą głosów wszystkich członków koła, przy czym dozwolone jest głosowanie za pomocą korespondencji.
  - Na mocy uchwały zebrania delegatek na wniosek Zarządu Związku.
  - W razie rozwiązania koła jego fundusze przechodzą na rzecz Związku.

- § 13. Zebranie Delegatek
- Każde koło wybiera zwykłą większością głosów trzy delegatki na przeciąg jednego roku. *^{1/}
- Przewodnicząca Związku względnie jej zastępczyni zwołuje delegatkę na zebranie co najmniej dwa razy do roku. Uchwały tego zebrania zapadają zwykłą większością głosów. Do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej 1/3 wszystkich delegatek przy czym musi być reprezentowana co najmniej połowa wszystkich kół do Związku należących. *^{2/}

- § 14. Do zakresu działania zebrania delegatek należy:
- Kontrola nad działalnością zarządu i pojedynczych kół. 7/
  - Nadawanie ogólnego kierunku pracom Związku.
  - Uchwalanie Regulaminu Ogólnego Związku i regulaminu zarządu.

- § 15. Walne zebranie
- Co najmniej raz na rok zwołuje przewodnicząca (wzgl. jej zastępczyni) na mocy uchwały zarządu Walne Zebranie Związku 7/
- Do zakresu Walnego Zebrania należy:
- Wybór przewodniczącej i 6-12¹² członków zarządu na lat 3.
  - Wybór komisji rewizyjnej z 5 członków na lat 3.
  - Oznaczenie wysokości wkładek na rzecz Związku.
  - Rozprawy i uchwały^{1/}
    - nad sprawozdaniem Zarządu -
    - " sprawozdaniem komisji rewizyjnej -
    - " wnioskami Zebrania delegatek i Zarządu.
    - " wnioskami kół jeżeli one wpłynęły na piśmie do Zarządu - co najmniej na 5 dni przed terminem Walnego zebrania.
    - Nad zmianą statutu, przy czym do uchwał w tym względzie potrzebna jest większość 2/3 obecnych. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność co najmniej 1/4 części wszystkich członków Związku. Zaproszenia na Walne zebranie winne być nadane na pocztę co najmniej 14 dni przed terminem Walnego Zebrania. *^{3/}

- § 16. Zarząd Związku
- Zarząd Związku składa się z przewodniczącej i ~~6-12~~⁸ członków wybranych przez Walne Zgromadzenie.
  - Wybiera z pośród siebie dwie zastępczynie przewodniczącej - sekretarkę i skarbniczkę i ich zastępczynie.
  - Zarząd ma prawo kooptacji dalszych 6 członków -

- § 17. D-e- z a k r e s u d z i a n i a Z a r z ą d u n a l e ż y
- Kierownictwo prac Związku.
  - Dysponowanie funduszami Związku.
  - Wykonywanie uchwał Walnego Zebrania i zebrania delegatek.
  - Inicjatywa i kontrola w działalności pojedynczych kół.

- § 18. W razie potrzeby może Zarząd wyłonić z pośród siebie wydział ^{wydział} któremu poruczy pewną część swych czynności. Zarząd może powołać do życia sekcje dla specjalnych zadań kooptując do nich potrzebną ilość pań z pośród członków Związku. Dla Wydziału i sekcji układa Zarząd regulamin, który zatwierdza ^{zjazd} ~~zjazd~~ delegatek. ^{zebranie}

- 6
- § 19. Przewodnicząca i sekretarka względnie ich zastępczynie reprezentują Związek na zewnątrz podpisują wszelkie pisma.
- § 20. Komisja Rewizyjna w liczbie 3 członków kontroluje co najmniej raz na rok rachunki Związku i układa z nich sprawozdanie Walnemu Zebraniu.
- § 21. Fundusze Związku powstają z wkładek członków, darów zapisów oraz dochodów z przedsiębiorstwa dysponuje nimi Zarząd Związku ~~w myśl uchwał Walnego Zebrania i zebrania~~ delegatek.
~~→~~ Fundusze kół powstają z takich samych źródeł, a dysponuje nimi zarząd koła w myśl uchwał koła.
- § 22. ^{zebranie} Zarząd Delegatek może powołać do życia ^{je} (i ułożyć regulami) sąd związku któryby likwidował wszelkie spory wynikłe między członkami z tytułu należenia ich do Związku. ( )
- § 23. Likwidacja Związku może nastąpić:
1. W razie likwidacji wszystkich kół do Związku należących.
2. Na podstawie uchwały Walnego Zebrania powziętej większością 3/4 obecnych głosów.
- § 24. W razie likwidacji Związku ostatnie Walne Zebranie uchwała cel na jaki majątek Związku ma być użyty.
Gdyby taka uchwała nie nastąpiła porówna majątku przechodzi na Związek Polskich Niewiast Katolickich w Krakowie i Lwowie a pozostałe na fundusz budowy kaplic i kościołów rzymsko katolickich we wschodniej Małopolsce. /

7

R E G U L A M I N

Z W I A Z K U   M A Ł O P O L S K I C H   Z I E M I A N E K

jest

- §. 1. Zważywszy że głównym celem Związku wyzyskanie jaknajwiększe siły Ziemiaństwa, a specjalnie Ziemiaków, wynikłej z tradycji, ^{kulturę;} wykształcenia i majątku dla dobra Państwa Polskiego, Związek dążyć będzie do uruchomienia i wyzyskania tych sił nie tylko przez pracę w Związku samem, lecz głównie przez popieranie wszelkimi swymi środkami instytucji, których cele i sposoby działania uzna Związek za dobre.
- § 2. Dlatego też zarząd Związku ma obowiązek śledzenia pilnie działalności różnych stowarzyszeń pracujących na terenie Związku i podawać swą opinię zebraniu delegatek, które uchwała jakie stowarzyszenia Związek popiera.
- § 3. Obowiązkiem kół jest wziąć pod rozwagę powyższe uchwały zjazdu delegatek i polecić swym członkom pracę w zalecanych instytucjach jeżeli one na terenie koła istnieją względnie podjąć inicjatywę w ich uruchomieniu na danym terenie, jeżeli tam nie działają, a warunki lokalne na to pozwalają.
- § 4. Zważywszy że Związek, aby spełnić swe zadanie musi być daleki od walk partyjno politycznych popierać będzie pracę w tych instytucjach społecznych, oświatowych i humanitarnych, które zdala od tych walk stoją.
W szczególności zaleca się współ pracować i popierać
1. Towarzystwo Gospodarskie wsch. Małopolski.
  2. Towarzystwo Szkoły Ludowej
  3. Związki M odzieży wiejskiej.
  4. Ochronki, których zakładanie specjalnie się członkom zaleca.
- § 5. K o ł a winny na swych zebraniach omawiać całokształt pracy społecznej w danej okolicy, zbierać wiadomości o pracach różnych stowarzyszeń, o stosunkach miejscowych i zdawać z tego sprawozdanie Zarządowi Związku, wskazane jest aby koło przydzielało swym członkom pracę w różnych instytucjach społecznych w okolicy działających.
Wskazaniem jest aby na zebraniach koła odbywały się:
- a) odczyty z różnych dziedzin wygłaszane przez członków lub osoby do tego zapraszane z poza koła.
  - b) zwiedzanie gospodarstw swych członków celem krytyki i porady.
- § 6. Z e b r a n i e   D e l e g a t e k ma głównie na celu kontakt między zarządem i kołami, informowanie zarządu o stosunkach w kołach i na prowincji, o działalności różnych instytucji i t.p. jakoteż zapoznanie się kół między sobą, uzgodnienie prac i kierunków działania. W ten sposób Zebranie Delegatek może nadawać ogólny kierunek pracy całego Związku.
- § 7. Z a r z ą d   Z w i ą z k u jest organem wykonawczym oprócz tego od niego winna wychodzić inicjatywa i impuls do pracy. Jednak sama praca powinna być głównie prowadzona przez członków pojedynczych, w drugiej dopiero linii przez koła i sekcje. Nie powinno się specjalną pracą obarczać Zarządu, a tem mniej przewodniczącej Związku.
- § 8. Rola K o m i s j i   R e w i z y j n e j ogranicza się jedynie do kontroli rachunków i ksiąg Związku raz na rok względnie przy każdej zmianie na stanowisku skarbniczki.
- § 9. W A L N E   Z E B R A N I E jest naczelną władzą Związku, ono wybiera Zarząd, udziela mu po wysłuchaniu sprawozdania absolu torjum i daje w ogólnych zarysach kierunek działalności Związku
- /

8

P R O J E K T   S T A T U T U

Z w i ą z k u   M a ł o p o l s k i c h   Z i e m i a n e k .

- §. 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: Związek Małopolskich Ziemianek.
- §. 2. Siedzibą Związku jest Lwów, a terenem działania jest t.zw. Małopolska Wschodnia, czyli Województwa południowo-wschodnie Rzeczp. Polskiej.
- §. 3. Stowarzyszenie Związek Ziemianek stanowi jednostkę prawną i korzysta z wszystkich praw cywilnych z zachowaniem przepisów o stowarzyszeniach.
- §. 4. C e l e m   Z w i ą z k u   j e s t   :
- a/. Wspólna praca kobiet w duchu narodowym i chrześcijańskim, w dziedzinie wychowania, pracy społecznej, oświatowej i rozwoju gospodarczego, szczególnie na terenie wsi.
  - b/. Dążenie do podniesienia poziomu intelektualnego, duchowego, kulturalnego i etycznego wśród swych członków i w całym społeczeństwie.
  - c/. Oddziaływanie na opinię w powyższym duchu.
  - d/. Solidarność i wzajemna pomoc członków w sprawach publicznych i zawodowych.
  - e/. Podnoszenie własnych gospodarstw.
- §. 5. Srodkami do powyższych celów są :
- a/. Perjodyczne zebrania Kół poszczególnych, oraz delegatek i walne zebrania Związku.
  - b/. Praca w już istniejących instytucjach kulturalnych, oświatowych, dobroczynnych, gospodarczych i t.d., działających w duchu Związku, oraz inicjatywa w ich zakładaniu i organizowaniu.
  - c/. Urządzanie kursów, odczytów, wycieczek, wystaw i t.p.
  - d/. Własne wydawnictwa.
  - e/. Wspólne zwiedzanie gospodarstw, porady fachowe, organizacje wspólnych zakupów, sprzedaży i t.p.
- §. 6. C z ł o n k o w i e   i   i c h   o b o w i ą z k i .

- Związek Małop. Ziemianek składa się z oddzielnych Kół, oraz z osób poszczególnych, nie należących do żadnego Koła.
- Do założenia Koła niezbędnym jest udział conajmniej 6. członków. Członkiem Koła, lub Związku może zostać każda Polka, chrześcijanka, po ukończeniu lat 17-tu, nieposzlakowanego charakteru, polecona przez dwie dawniejsze członkinie, a którą Koło większością 2/3. głosów na członka przyjmie.
- a/. Obowiązkiem członka jest: postępować w życiu prywatnym i publicznym jak tego honor i godność Polki i chrześcijanki wymaga.
  - b/. Działać w myśl niniejszego Statutu i regulaminu Związku i swego Koła.
  - c/. Uczestniczyć w zebraniach i brać udział w pracach Związku.
  - d/. Wpłacać regularnie uchwalone wkładki.
- §. 7. Członkowie KOŁ muszą być członkami Związku i mają prawo uczestniczyć we wszystkich zebraniach Związku.
- §. 8. Wszyscy członkowie mają równe prawa :
- a/. czynnego i biernego wyboru do władz Koła i Związku.
  - b/. korzystać ze wszystkich wspólnych instytucyj Związku.
  - c/. należeć równocześnie do paru kół i do sekcji Związku.
- §. 9. Prócz wyżej opisanych członków czynnych, może mieć Związek członków popierających i członków h o n o r o w y c h .
- §. 10. Członkiem popierającym może być każda osoba, kobieta, czy mężczyzna, składająca ofiary na społeczne cele Związku.

9

§.11. Członkiem honorowym może być osoba zasłużona dla kraju, lub Związku, Członków honorowych mianuje walne zgromadzenie na przedstawienie Zarządu.

§.12. Członkiem Związku przestaje być :

- a/. kto dobrowolnie ze Związku wystąpił,
- b/. kogo odnośnie koło większością 2/3 głosów tajnym głosowaniem wykluczy.
- c/. wykluczenie może nastąpić również na zebraniu delegatek na wniosek Zarządu Związku.

§.13. O r g a n i z a c j a .

Jednostką organizacyjną jest Koło Ziemianek.
Koło powstaje przez zgrupowanie się dla celów niniejszym statutem objętych od 6.osób, zamieszkujących daną okolice, lub złączonych pewną wspólną pracą.
Nowe Koło musi być zatwierdzone i przyjęte do Związku przez zebranie delegatek.

§.14. Koło wybiera z pośród siebie swój Zarząd, składający się z przewodniczącej, sekretarki, ich zastępczyni, oraz skarbniczki.

- a/. uchwała sobie regulamin, który między innymi ma obejmować :
  - 1/. teren działalności, 2/. obowiązki członków zarządu Koła, i zasady wyboru tychże, 3/. regulamin zebrań, 4/. specjalne obowiązki członków Koła. Regulamin winien być zatwierdzony przez zarząd Związku.
- b/. Koło ma prawo nałożyć na swych członków oprócz wkładek do Związku, specjalne opłaty na rzecz swego Koła.

§.15. Koło przestaje istnieć :

- a/. na mocy uchwały Koła, powziętej zwykłą większością głosów wszystkich członków Koła, przy czym dozwolone jest głosowanie za pomocą korespondencji.
- b/. na mocy uchwały zebrania delegatek na wniosek Zarządu Związku.
- c/. W razie rozwiązania Koła, jego fundusze przechodzą na rzecz Związku.

§.16. Z e b r a n i e d e l e g a t e k .

Każde Koło wybiera zwykłą większością głosów trzy delegatki na przeciąg 3.lat. Jedną z nich jest zawsze Przewodnicząca Koła.
Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje delegatki na zebranie co najmniej dwa razy do roku.
Uchwały tego zebrania zapadają zwykłą większością głosów.
Do ważności uchwał potrzebną jest wymagana obecność co najmniej 1/3. wszystkich delegatek, przy czym musi być reprezentowana co najmniej połowa wszystkich kół do Związku należących. W razie braku kompletu, Zebranie odbywa się o godzinę później, a uchwały jego są ważne bez względu na komplet.

§.17. Do zakresu działania zebrania delegatek należy :

1. Kontrola nad działalnością zarządu i pojedynczych kół.
2. Nadawanie ogólnego kierunku pracom Związku.
3. Uchwalanie Regulaminu Ogólnego Związku i Regulaminu Zarządu.

§.18. W a l n e Z e b r a n i e .

Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje obowiązkowo raz do roku, na mocy uchwały Zarządu, Walne Zgromadzenie Związku.
W razie jakiejś specjalnej potrzeby, zwołuje w ciągu roku Walne Zgromadzenie nadzwyczajne.

Do zakresu Walnego Zgromadzenia należy :

1. Wybór przewodniczącej, oraz 8 - 12 członków zarządu na lat 3.
2. Wybór Komisji Rewizyjnej, złożonej z trzech osób na rok jeden.
3. Oznaczenie wkładek na rzecz Związku.

10

Rozprawy i uchwały.

1. nad sprawozdaniem Zarządu
2. " sprawozdaniem Komisji rewizyjnej
3. " wnioskami zebrania delegatek i Zarządu
4. " wnioskami kół, jeżeli one wpłynęły na piśmie do Zarządu co najmniej na 8 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
5. nad zmianą Statutu, przyczem do prawomocności uchwał potrzebną jest większość 2/3 obecnych głosów.

Do ważności uchwał potrzebna jest obecność co najmniej 1/4. wszystkich członków Związku. W razie braku kompletu, Zebranie odbywa się w godzinę później, a uchwały jego są ważne, bez względu na komplet.

Zaproszenia na Walne Zgromadzenie winny być wysłane najdalej na 14. dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§.19. Zarząd Związku.

1. Zarząd Związku składa się z przewodniczącej i 6 - 12 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie.
2. wybiera z pośród siebie dwie zastępczynie przewodniczącej, sekretarkę, skarbniczkę i ich zastępczynie.
3. Zarząd ma prawo kooptacji dalszych członków, a przedewszystkiem przewodniczących sekcji, które mogą się tworzyć w dowolnej liczbie.
4. Corocznie ustępuje 3 członków Zarządu, w pierwszych dwu latach przez losowanie, następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujące członkinie mogą być ponownie wybrane. Prezydjum ustępuje w tym samym porządku. W razie ustąpienia członka Zarządu przed terminem, Zarząd powołuje zastępczynię z pośród członków Związku Ziemianek.

§.20. Do obowiązków Zarządu należą :

1. Kierownictwo pracami Związku,
2. dysponowanie funduszami Związku.
3. Wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek.
4. Inicjatywa i kontrola działalności poszczególnych kół.

§.21. W razie potrzeby może Zarząd wyłonić z pośród siebie Wydział wykonawczy, któremu poruczy pewną część swoich czynności. Zarząd może powołać do życia sekcje dla specjalnych zadań, kooptując do nich potrzebną ilość pań z pośród członków Związku. Dla Wydziału i sekcji układa Zarząd regulamin, który zatwierdza zebranie delegatek.

§.22. Przewodnicząca i sekretarka, względnie ich zastępczynie, reprezentują Związek na zewnątrz i podpisują wszelkie pisma.

§.23. Komisja Rewizyjna.
w liczbie 3 osób kontroluje co najmniej raz do roku rachunki Związku i układa z nich sprawozdanie dla Walnego Zgromadzenia.

§.24. Fundusze Związku powstają z wkładek członków, darów, zapisów, oraz dochodów z przedsiębiorstw, a dysponuje nimi Zarząd Związku w myśl uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek. Fundusze kół powstają z takich samych źródeł, a dysponuje nimi zarząd kół w myśl uchwał Kół.

§.25. Komisja rozjemcza likwiduje wszelkie spory, wynikłe z tytułu należenia do Związku, a jest wybierana przez Zebranie delegatek w razie potrzeby.

§.26. Likwidacja Związku może nastąpić :
1. W razie likwidacji wszystkich kół do Związku należących.
2. Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością 3/4. obecnych głosów.

§.27. W razie likwidacji Związku ostatnie Walne Zgromadzenie uchwała cel na jaki majątek Związku ma być użyty.-

11

P R O J E K T   S T A T U T U

Z w i ą z k u   M a ł o p o l s k i c h   Z i e m i a n e k .

- §. 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: Związek Małopolskich Ziemianek.
- §. 2. Siedzibą Związku jest Lwów, a terenem działania jest t.zw. Małopolska Wschodnia, czyli Województwa południowo-wschodnie Rzeczp. Polskiej.
- §. 3. Stowarzyszenie Związek Ziemianek stanowi jednostkę prawną i korzysta z wszystkich praw cywilnych z zachowaniem przepisów o stowarzyszeniach.
- §. 4. C e l e m   Z w i ą z k u   j e s t   :
- a/. Wspólna praca kobiet w duchu narodowym i chrześcijańskim, w dziedzinie wychowania, pracy społecznej, oświatowej i rozwoju gospodarczego, szczególnie na terenie wsi.
  - b/. Dążenie do podniesienia poziomu intelektualnego, duchowego, kulturalnego i etycznego wśród swych członków i w całym społeczeństwie.
  - c/. Oddziaływanie na opinię w powyższym duchu.
  - d/. Solidarność i wzajemna pomoc członków w sprawach publicznych i zawodowych.
  - e/. Podnoszenie własnych gospodarstw.
- §. 5. Srodkami do powyższych celów są :
- a/. Perjodyczne zebrania Kół poszczególnych, oraz delegatek i walne zebrania Związku.
  - b/. Praca w już istniejących instytucjach kulturalnych, oświatowych, dobroczynnych, gospodarczych i t.d., działających w duchu Związku, oraz inicjatywa w ich zakładaniu i organizowaniu.
  - c/. Urządzanie kursów, odczytów, wycieczek, wystaw i t.p.
  - d/. Własne wydawnictwa.
  - e/. Wspólne zwiedzanie gospodarstw, porady fachowe, organizacje wspólnych zakupów, sprzedaży i t.p.
- §. 6. C z ł o n k o w i e   i   i c h   o b o w i ą z k i .

- Związek Małop. Ziemianek składa się z oddzielnych Kół, oraz z osób poszczególnych, nie należących do żadnego Koła.
- Do założenia Koła niezbędnym jest udział conajmniej 6. członków. Członkiem Koła, lub Związku może zostać każda Polka, chrześcijanka, po ukończeniu lat 17-tu, nieposzlakowanego charakteru, polecona przez dwie dawniejsze członkinie, a którą Koło większością 2/3. głosów na członka przyjmie.
- a/. Obowiązkiem członka jest: postępować w życiu prywatnym i publicznym jak tego honor i godność Polki i chrześcijanki wymaga.
  - b/. Działać w myśl niniejszego Statutu i regulaminu Związku i swego Koła.
  - c/. Uczestniczyć w zebraniach i brać udział w pracach Związku.
  - d/. Wpłacać regularnie uchwalone wkładki.
- §. 7. Członkowie KOŁ muszą być członkami Związku i mają prawo uczestniczyć we wszystkich zebraniach Związku.
- §. 8. Wszyscy członkowie mają równe prawa :
- a/. czynnego i biernego wybofu do władz Koła i Związku.
  - b/. korzystać ze wszystkich wspólnych instytucyj Związku.
  - c/. należeć równocześnie do paru kół i do sekcyj Związku.
- §. 9. Prócz wyżej opisanych członków czynnych, może mieć Związek członków popierających i członków   h o n o r o w y c h .
- §. 10. Członkiem popierającym może być każda osoba, kobieta, czy mężczyzna, składająca ofiary na społeczne cele Związku.

§.11. Członkiem honorowym może być osoba zasłużona dla kraju, lub Związku, Członków honorowych mianuje walne zgromadzenie na przedstawienie Zarządu.

§.12. Członkiem Związku przestaje być :

- a/. kto dobrowolnie ze Związku wystąpił,
- b/. kogo odnośnie koło większością $2/3$ głosów tajnym głosowaniem wykluczy.
- c/. wykluczenie może nastąpić również na zebraniu delegatek na wniosek Zarządu Związku.

§.13. O r g a n i z a c j a .

Jednostką organizacyjną jest Koło Ziemianek.

Koło powstaje przez zgrupowanie się dla celów niniejszym statutem objętych od 6. osób, zamieszkujących daną okolicę, lub złączonych pewną wspólną pracą.

Nowe Koło musi być zatwierdzone i przyjęte do Związku przez zebranie delegatek.

§.14. Koło wybiera z pośród siebie swój Zarząd, składający się z przewodniczącej, sekretarki, ich zastępczyni, oraz skarbniczki.

a/. uchwała sobie regulamin, który między innymi ma obejmować :
1/. teren działalności, 2/. obowiązki członków zarządu Koła, i zasady wyboru tychże, 3/. regulamin zebrań, 4/. specjalne obowiązki członków Koła. Regulamin winien być zatwierdzony przez zarząd Związku.

b/. Koło ma prawo nałożyć na swych członków oprócz wkładek do Związku, specjalne opłaty na rzecz swego Koła.

§.15. Koło przestaje istnieć :

a/. na mocy uchwały Koła, powziętej zwykłą większością głosów wszystkich członków Koła, przy czym dozwolone jest głosowanie za pomocą korespondencji.

b/. na mocy uchwały zebrania delegatek na wniosek Zarządu Związku.

c/. w razie rozwiązania Koła, jego fundusze przechodzą na rzecz Związku.

§.16. Z e b r a n i e d e l e g a t e k .

Każde Koło wybiera zwykłą większością głosów trzy delegatki na przeciąg 3. lat. Jedną z nich jest zawsze Przewodnicząca Koła.

Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje delegatki na zebranie co najmniej dwa razy do roku.

Uchwały tego zebrania zapadają zwykłą większością głosów.

Do ważności uchwał potrzebną jest wymagana obecność co najmniej $1/3$. wszystkich delegatek, przy czym musi być reprezentowana co najmniej połowa wszystkich kół do Związku należących. W razie braku kompletu, Zebranie odbywa się o godzinę później, a uchwały jego są ważne bez względu na komplet.

§.17. Do zakresu działania zebrania delegatek należy :

1. Kontrola nad działalnością zarządu i pojedynczych kół.
2. Nadawanie ogólnego kierunku pracom Związku.
3. Uchwalanie Regulaminu Ogólnego Związku i Regulaminu Zarządu.

§.18. W a l n e Z e b r a n i e .

Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje obowiązkowo raz do roku, na mocy uchwały Zarządu, Walne Zgromadzenie Związku.

W razie jakiejś specjalnej potrzeby, zwołuje w ciągu roku Walne Zgromadzenie nadzwyczajne.

Do zakresu Walnego Zgromadzenia należy :

1. Wybór przewodniczącej, oraz 8 - 12 członków zarządu na lat 3.
2. Wybór Komisji Rewizyjnej, złożonej z trzech osób na rok jeden.
3. Oznaczenie wkładek na rzecz Związku.

13

Rozprawy i uchwały.

1. nad sprawozdaniem Zarządu
2. " sprawozdaniem Komisji rewizyjnej
3. " wnioskami zebrania delegatek i Zarządu
4. " wnioskami kół, jeżeli one wpłynęły na piśmie do Zarządu co najmniej na 8 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
5. nad zmianą Statutu, przyczem do prawomocności uchwał potrzebną jest większość 2/3 obecnych głosów.
Do ważności uchwał potrzebna jest obecność co najmniej 1/4. wszystkich członków Związku. W razie braku kompletu, Zebranie odbywa się w godzinę później, a uchwały jego są ważne, bez względu na komplet.
Zaproszenia na Walne Zgromadzenie winny być wysłane najdalej na 14. dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§.19. Zarząd Związku.

1. Zarząd Związku składa się z przewodniczącej i 6 - 12 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie.
2. wybiera z pośród siebie dwie zastępczynie przewodniczącej, sekretarkę, skarbniczkę i ich zastępczynie.
3. Zarząd ma prawo kooptacji dalszych członków, a przedewszystkiem przewodniczących sekcji, które mogą się tworzyć w dowolnej liczbie.
4. Corocznie ustępuje 3 członków Zarządu, w pierwszych dwu latach przez losowanie, następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujące członkinie mogą być ponownie wybrane. Prezydium ustępuje w tym samym porządku.
W razie ustąpienia członka Zarządu przed terminem, Zarząd powołuje zastępczynię z pośród członków Związku Ziemiarek.

§.20. Do obowiązków Zarządu należy :

1. Kierownictwo pracami Związku,
2. dysponowanie funduszami Związku,
3. Wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek.
4. Inicjatywa i kontrola działalności poszczególnych kół.

§.21. W razie potrzeby może Zarząd wyłonić z pośród siebie Wydział wykonawczy, któremu poruczy pewną część swoich czynności. Zarząd może powołać do życia sekcje dla specjalnych zadań, kooptując do nich potrzebną ilość pań z pośród członków Związku. Dla Wydziału i sekcji układa Zarząd regulamin, który zatwierdza zebranie delegatek.

§.22. Przewodnicząca i sekretarka, względnie ich zastępczynie, reprezentują Związek na zewnątrz i podpisują wszelkie pisma.

§.23. Komisja Rewizyjna.

w liczbie 3 osób kontroluje co najmniej raz do roku rachunki Związku i układa z nich sprawozdanie dla Walnego Zgromadzenia.

§.24. Fundusze Związku powstają z wkładek członków, darów, zapisów, oraz dochodów z przedsiębiorstw, a dysponuje nimi Zarząd Związku w myśl uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek. Fundusze kół powstają z takich samych źródeł, a dysponuje nimi zarząd koła w myśl uchwał Koła.

§.25. Komisja rozjemcza likwiduje wszelkie spory, wynikłe z tytułu należenia do Związku, a jest wybierana przez Zebranie delegatek w razie potrzeby.

§.26. Likwidacja Związku może nastąpić :

1. W razie likwidacji wszystkich kół do Związku należących.
2. Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością 3/4. obecnych głosów.

§.27. W razie likwidacji Związku ostatnie Walne Zgromadzenie uchwała cel na jaki majątek Związku ma być użyty.-

- §. 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: Związek Małopolskich Ziemianek.
- §. 2. Siedzibą Związku jest Lwów, a terenem działalności jest t.zw. Małopolska Wschodnia, czyli Województwa południowo-wschodnie Rzeczp. Polskiej.
- §.3. Stowarzyszenie Związek Ziemianek stanowi jednostkę prawną i korzysta z wszystkich praw cywilnych z zachowaniem przepisów o stowarzyszeniach.
- § 4. C e l e m Związku jest:
- a/ Wspólna praca kobiet w duchu narodowym i chrześcijańskim, w dziedzinie wychowania, pracy społecznej i rozwoju gospodarczego, szczególnie na terenie wsi.
  - b/. Dążenie do podniesienia poziomu intelektualnego, duchowego, kulturalnego i etycznego wśród swych członków i w całym społeczeństwie,
  - c/ Oddziaływanie na opinię w powyższym duchu.
  - d/. Solidarność i wzajemna pomoc członków w sprawach publicznych i zawodowych.
  - e/. Podnoszenie własnych gospodarstw.
- § 5. Środkami do powyższych celów są:
- a/. Perjodyczne zebrania Kół poszczególnych, oraz delegatek i walne zebrania Związku.
  - b/. Praca w już istniejących instytucjach kulturalnych, oświatowych, dobroczynnych, gospodarczych, i t.d., działających w duchu Związku, oraz inicjatywa w ich zakładaniu i organizowaniu.
  - c/. Urządzanie kursów, odczytów, wycieczek, wystaw i t p.
  - d/ Własne wydawnictwa.
  - e/. Wspólne zwiedzanie gospodarstw, porady fachowe, organizacje wspólnych zakupów, sprzedaży i.t.p.
- §. 6. C z ł o n k o w i e i i c h o b o w i ą z k i .
-
- Związek Małop. Ziemianek składa się z oddzielnych Kół, oraz z osób poszczególnych, nie należących do żadnego Koła.
- Do założenia Koła niezbędnym jest udział conajmniej 6 członków. Członkiem Koła, lub Związku może zostać każda Polka, chrześcijanka, po ukończeniu lat 17-tu, nieposzlakowanego charakteru, polecona przez dwie dawniejsze członkinie, a którą Koło większością 2/3 głosów na członka przyjmie.
- a/. Obowiązkiem członka jest: postępować w życiu prywatnym i publicznym jak tego honor i godność Polki i chrześcijanki wymaga.
  - b/. Działać w myśl niniejszego Statutu i regulaminu Związku i swego koła.
  - c/ Uczestniczyć w zebraniach i brać udział w pracach Związku.
  - d/. Wpłacać regularnie uchwalone wkładki .
- §.7. Członkowie Kół muszą być członkami Związku i mają prawo uczestniczyć we wszystkich zebraniach Związku .
- §.8. Wszyscy członkowie mają równe prawa.:
- a/. ~~wybierać~~ czynnego i biernego wyboru do władz Koła i Związku.
  - b/. korzystać ze wszystkich wspólnych instytucyj Związku
  - c/. należeć równocześnie do paru kół i do sekcji Związku.
- §.9. Prócz wyżej opisanych członków czynnych, może mieć Związek członków popie-

*oświatowej

* **H** raris bratem kompletu, Zebraccis odbywa się
o godzinę później, a uchwaty jego są widać
bez względu na komplet.

RD 6 scin 2 0 00 Salayal 6 on - ju Pousy'

rających i członków h o n o r o w y c h. II

- §.10. Członkiem popierającym może być każda osoba, kobieta, czy mężczyzna, skłádająca ofiary na społeczne cele Związku.
- §.11. Członkiem honorowym może być osoba zasłużona dla kraju, lub Związku, CKB Członków honorowych mianuje walne zgromadzenie na przedstawienie Zarządu
- §. 12. Członkiem Związku przestaje być:
- a/. kto dobrowolnie ze Związku wystąpił,
  - b/. kogo odnośne koło większością 2/3 głosów tajnym głosowaniem wykluczy.
  - c/. wykluczenie może również nastąpić na zebraniu delegatek na wniosek Zarządu Związku .

§. 13. O r g a n i z a c j a .

Jednostką organizacyjną jest Koło Ziemiarek.

od Koło powstaje przez zgrupowanie się dla celów niniejszym statutem objętych ~~6-10~~ osób, zamieszkujących daną okolicę, lub złączonych pewną wspólną pracą, ~~względnie specjalnymi warunkami / np. koło młodych ziemiarek/.~~

Nowe koło musi być zatwierdzone i przyjęte do Związku przez zebranie ~~nie~~ delegatek.

§.14. Koło wybiera z pośród siebie swój Zarząd, składający się z przewodniczącej, sekretarki, ich zastępczyni, oraz skarbniczki .

- a/ uchwała sobie regulamin, który między innymi ma obejmować:
- 1/. teren działalności, 2/. obowiązki członków zarządu Koła, ~~3/xxx~~ i zasady wyboru tychże, 3/. regulamin zebrań, 4/. specjalne obowiązki członków Koła. Regulamin winien być zatwierdzony przez zarząd Związku .
- b/ Koło ma prawo ~~nałożyć~~ na swych członków oprócz ~~opłat na cele~~ *opłat na cele* Związku, specjalne opłaty na rzecz swego ~~koła~~.

§.15. Koło przestaje istnieć

- a/ na mocy uchwały Koła, powziętej zwykłą większością głosów wszystkich członków koła, przy czym dozwolone jest głosowanie za pomocą korespondencji.
- b/. na mocy uchwały zebrania delegatek na wniosek Zarządu Związku .
- c/. W razie rozwiązania koła, jego fundusze przechodzą na rzecz Związku.

§. 16. Z e b r a n i e d e l e g a t e k .

Każde koło wybiera zwykłą większością głosów trzy delegatki na przeciąg *3 lat.* ~~roku jednego roku jedna z nich jest zawsze przewodniczącą tego.~~ Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje delegatki na zebranie co najmniej dwa razy do roku . Uchwały tego zebrania zapadają zwykłą większością głosów. Do ważności uchwał potrzebną jest wymagana obecność co najmniej 1/3 wszystkich delegatek, przy czym musi być reprezentowana co najmniej połowa wszystkich kół do Związku należących. *

§.17. Do zakresu działania zebrania delegatek należy:

- 1. Kontrola nad działalnością zarządu i pojedynczych kół.
- 2. Nadawanie ogólnego kierunku pracom Związku.
- 3. Uchwalanie Regulaminu Ogólnego Związku i Regulaminu Zarządu .

§. 18. W a l n e z e b r a n i e

Przewodnicząca, względnie jej zastępczyni, zwołuje obowiązkowo raz do roku, na mocy uchwały Zarządu, Walne Zgromadzenie Związku. W razie jakiejś specjalnej potrzeby, zwołuje w ciągu ~~drugie~~ *drugie* Walne Zgromadzenie, nadzwyczajne. *

Do zakresu Walnego Zgromadzenia należy :

- 1. Wybór przewodniczącej, oraz 9 & 12 członków zarządu na lat 3.
- 2. Wybór Komisji Rewizyjnej, złożonej z trzech osób na rok jeden .

* Sprawy bratru pouplata, zabranie obezwa
sie o godzine pokuciej, a uchwaty jego
se wainu, bez wzgledu na pouplet.

3. Oznaczenie wkładek na rzecz Związku
Rozprawy i uchwały

10

16

1. nad sprawozdaniem Zarządu
2. " " sprawozdaniem Komisji rewizyjnej
3. " " wnioskami zebrania delegatek i Zarządu
4. " " wnioskami kół, jeżeli one wpłynęły na piśmie do Zarządu conajmniej na 8 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia .
5. nad zmianą Statutu, przyczem do prawomocności uchwał potrzebną jest większość 2/3 obecnych głosów.
Do ważności uchwał potrzebna jest obecność conajmniej ~~13~~ 1/4 wszystkich członków Związku *
Zaproszenia na Walne Zgromadzenie winny być wysłane najdalej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia .

§ 19. Zarząd Związku .

1. Zarząd Związku składa się z przewodniczącej i 6-12 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie .
2. wybiera z pośród siebie dwie zastępczynie przewodniczącej, sekretarkę i ich zastępczynie.
3. Zarząd ma prawo kooptacji dalszych członków, a przedewszystkiem przewodniczącą sekcji, które mogą się tworzyć w dowolnej liczbie.
4. Corocznie ustępuje 3 członków Zarządu, w pierwszych dwu latach przez losowanie, następnie według starszeństwa wyboru .
Ustępujące członkinie mogą być ponownie wybrane . ~~Zarząd~~ Prezydium ustępuje w tym samym porządku
W razie ustąpienia członka Zarządu przed terminem, Zarząd powołuje zastępczynię z pośród członków Związku Ziemiarek .

§ 20 . Do obowiązków Zarządu należy:

1. Kierownictwo pracami Związku .
2. dysponowanie funduszami Związku .
3. Wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek.
4. Inicjatywa i kontrola działalności poszczególnych kół.

§ 21. W razie potrzeby może Zarząd wyłonić z pośród siebie Wydział wykonawczy któremu poruczy pewną część swoich czynności.
Zarząd może powołać do życia sekcje dla specjalnych zadań, kooptując do nich potrzebną ilość pań z pośród członków Związku. Dla Wydziału i sekcji układa Zarząd regulamin, który zatwierdza zebranie delegatek ,

§ 22. Przewodnicząca i sekretarka, względnie, ich zastępczynie, reprezentują Związek na zewnątrz i podpisują wszelkie pisma .

osole
§ 23. Komisja Rewizyjna .
w liczbie 3 ~~członków~~ kontroluje co najmniej raz do roku rachunki Związku i układa z nich sprawozdanie dla Walnego Zgromadzenia.

§ 24. Fundusze Związku powstają z wkładek członków, darów, zapisów, oraz dochodów z przedsiębiorstw, a dysponuje nimi Zarząd Związku w myśl uchwał Walnego Zgromadzenia i zebrania delegatek.
Fundusze kół powstają z takich samych źródeł, a dysponuje nimi zarząd koła w myśl uchwał koła .

§ 25. Komisja rozjemcza likwiduje wszelkie spory, wynikłe z tytułu należenia do Związku .a jest wybierana przez Zebranie delegatek w razie potrzeby .

§ 26. Likwidacja Związku może nastąpić:
1. W razie likwidacji wszystkich kół do Związku należących .
2. Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością 3/4 obecnych głosów .

§ 27. W razie likwidacji Związku ostatnie Walne Zgromadzenie uchwała cel na jaki majątek Związku ma być użyty .

17

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 4 grudnia 1920 r. № B. S. 2477 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków № 390 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Zjednoczonych Ziemianek“.

Warszawa, 4 grudnia 1920 r.

podpisał Minister Spraw Wewnętrznych
w. z. (—) *Kuczyński*.

STATUT

STOWARZYSZENIA

„ZJEDNOCZONYCH ZIEMIANEK”

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę Zjednoczonych Ziemianek, ma na celu wspólną pracę kobiet w duchu narodowym i chrześcijańskim, w dziedzinie wychowania, pracy społecznej i rozwoju gospodarczego.

§ 2. Stowarzyszenie Zjednoczonych Ziemianek stanowi jednostkę prawną i korzysta z wszystkich praw cywilnych.

§ 3. S. Z. Z. obejmuje swą działalnością wszystkie ziemie polskie, z zachowaniem przepisów miejscowych o stowarzyszeniach. Siedzibą Stowarzyszenia jest Warszawa (adres obecny: Ś-to Krzyska 13.

§ 4. S. Z. Z. składa się z oddzielnych Kółek. Dla założenia Kółka niezbędnym jest udział conajmniej 10 osób. Kółka łączą się dla rozwoju działalności miejscowej tworząc okręgi, w skład których wejść powinno najmniej 6 Kółek.

§ 5. Kółka i Okręgi działają na zasadzie niniejszej ustawy.

§ 6. Członkowie kółek muszą być członkami S. Z. Z. i mają prawo uczestniczyć we wszystkich zebraniach S. Z. Z.

§ 7. Członkowie dzielą się na: a) honorowych, b) popierających, 3) rzeczywistych.

§ 8. Członkami honorowymi S. Z. Z. mogą być osoby zasłużone dla kraju lub Stowarzyszenia. Członków honorowych mianuje walne zgromadzenie na przedstawienie Zarządu.

§ 9. Członkowie honorowi nie wnoszą żadnych opłat na rzecz S. Z. Z. Członkowie popierający i rzeczywisci płacą 5 marek wpisowego i składkę uchwaloną przez Walne zgromadzenie. ~~Do czasu ustanowienia waluty polskiej zmiany składki nie poczytuje się za zmianę statutu.~~

§ 10. Wszyscy członkowie mają równe prawa.

§ 11. Sprawami S. Z. Z. zawiadują: 1) Walne zgromadzenie, 2) Komitet, 3) Zarząd Główny, 4) Komisja Rewizyjna, 5) Komisja rozjemcza.

§ 12. Walne zgromadzenie zatwierdza sprawozdanie z działalności kółek i okręgów oraz Władz S. Z. Z. Układa program czynności S. Z. Z. na rok następny, zatwierdza bilans za rok ubiegły II, budżet na rok następny, rozporządza majątkiem Stowarzyszenia, decyduje w sprawach nabycia, zbycia i obciążania nieruchomości, zatwierdza lub uchyla przyjęte przez Komitet projekty prac, wybiera 16 radnych, Komisję rewizyjną i rozjemczą. Walne zgromadzenie jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych członków.

§ 13. Delegatki od Okręgów, Zarząd Główny, Komisja Rewizyjna, Radne i Przewodniczące Sekcji

18

stanowią komitet będący organem doradczym S. Z. Z. Komitet wybiera ze swego składu 11 osób do Zarządu Głównego S. Z. Z. na lat 4.

§ 14. Wybory dokonywane są przez tajne balotowanie. Głosowanie odbywa się sposobem wybranym przez Zgromadzenie. Uchwały zapadają prostą większością głosów i obowiązują stowarzyszone.

§ 15. Zarząd Główny składa się z Przewodniczącej, 2 wice-przewodniczących, 4 kierowniczek Wydziałów, 2-ch sekretarek, skarbniczki i kierowniczkę Biura.

§ 16. Wydziały organizacyjny, wychowawczy, społeczny i ekonomiczny mają kierowniczkę będącą członkami Zarządu i po 4 radne. Wydziały tworzą Sekcje, których przewodniczące wchodzi w skład Zarządu wydziału.

§ 17. Corocznie ustępuje 4-ch członków w pierwszych 2-ch latach przez losowanie, następnie podług starszeństwa wyboru. Ustępujące członkinie mogą być wybrane ponownie. Zarząd ustępuje w tym samym porządku. W razie ustąpienia członka Zarządu lub Radnej przed upływem terminu, Zarząd powołuje zastępczynię z pośród członków S. Z. Z. aż do czasu najbliższego walnego zgromadzenia.

§ 18. Walne zgromadzenia bywają zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się w czerwcu i grudniu, nadzwyczajne zwołuje Zarząd stosownie do swego uznania lub na żądanie conajmniej 3 Okręgów. Zarząd obowiązany jest zwołać zgromadzenie w przeciągu miesiąca po otrzymaniu piśmiennego żądania 3-ch Okręgów. Walne zebranie zwołuje Zarząd za pomocą ogłoszenia w 2-ch pismach codziennych warszawskich.

§ 19. Zarząd Główny jest przedstawicielem S. Z. Z. na zewnątrz, zarządza jego majątkiem, prowadzi listę członków, przyjmuje pracowników, prowadzi kasę, rachunkowość, prowadzoną zgodnie z przepisami prawa i przyjętym zwyczajem.

§ 20. Komisja Rewizyjna wybierana jest co-rocennie przez walne zgromadzenie w liczbie 5 osób z pośród członków S. Z. Z.

§ 21. Komisja Rozjemcza składa się z 3 osób rązstrzygą wszelkie sporne zatargi lub kwestje w obrębie S. Z. Z. i działa na zasadzie regulaminu zatwierdzonego przez walne zgromadzenie.

§ 22. Środki Stowarzyszenia S. Z. Z. stanowią:
a) Wpisowe i składki członków, b) Dochody z wydawnictw, odczytów, Kursów, sklepów, przedsiębiorstw, wystaw, jarmarków i t. d., c) z ofiar, darów, zapisów.

§ 23. Zmiana ustawy lub likwidacja S. Z. Z. może nastąpić na mocy uchwały zgromadzenia przyjętej większością głosów przynajmniej $\frac{2}{3}$ obecnych, przyczem w razie likwidacji majątek S. Z. Z. przekazany zostaje podług uchwały zgromadzenia, na celę pokrewnę celowi S. Z. Z.

STATUT TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ

UCHWALONY NA NADZWYCZAJNEM WALNEM
ZGROMADZENIU WE LWOWIE DNIA 22 LUTEGO
1908 ROKU ZE ZMIANAMI UCHWALONEMI NA
WALNYCH ZJAZDACH DNIA 12 WRZEŚNIA 1921
R. WE LWOWIE I DNIA 30 WRZEŚNIA 1922 R.
W PRZEMYSŁU.

Ważny także dla Koła .....

.....

W .....

KRAKÓW.
NAKLADEM TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ

20

STATUT TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ

uchwalony na Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu we Lwowie, dnia 22 lutego 1903 r. ze zmianami uchwalonemi na Walnych Zjazdach dnia 12 września 1921 r. we Lwowie i dnia 30 września 1922 r. w Przemyślu.

Nazwa.

§ 1. Towarzystwo ma nazwę: „Towarzystwo Szkoły Ludowej” w skróceniu „T. S. L.”.

Cel.

§ 2. Celem Towarzystwa jest podnoszenie kultury narodowej wśród społeczeństwa polskiego przez szerzenie oświaty, pracę nad uświadomieniem obywatelskiem i utrzymanie łączności kulturalnej między wszystkimi Polakami w kraju i za granicą

Cel ten urzeczywistnia Towarzystwo przede-wszystkiem przez:

- a) zakładanie i utrzymywanie polskich szkół ludowych, budowanie domów szkolnych lub pomaganie gminom w zakładaniu szkół ludowych, udzielanie na to jednorazowych bez-zwrotnych dań lub bezprocentowych po-życzek;
- b) zakładanie i prowadzenie szkolnych kursów uzupełniających i przemysłowych;
- c) zaopatrywanie szkół ludowych w biblioteki i środki naukowe, zakładanie i prowadzenie uczelni dla uczącej się młodzieży, obdarzanie jej książkami i przyborami szkolnymi oraz odzieżą;

- d) zakładanie i utrzymywanie kursów nauki początkowej dla dorosłych analfabetów i młodzieży, pozbawionej nauki szkolnej;
- e) zakładanie i utrzymywanie szkół średnich i seminarjów nauczycielskich z językiem wykładowym polskim;
- f) popieranie dalszego kształcenia się nauczycieli szkół ludowych zapomocą urządzania dla nich kursów i odczytów naukowych oraz dostarczania im książek, czasopism i innych środków naukowych;
- g) udzielanie nagród nauczycielom szkół ludowych, odznaczającym się gorliwą pracą zawodową oraz działalnością oświatową pozaszkolną;
- h) zakładanie i utrzymywanie burs, ochronek i ogrodków freblowskich;
- i) szerzenie wiedzy wśród ludu miejskiego i wiejskiego i pouczanie go w rzeczach i sprawach bliżej go obchodzących, bądź zapomocą uniwersytetów ludowych, bądź też za pośrednictwem nauczycieli wędrownych oraz drogą odczytów i pogadanek popularnych;
- j) zakładanie i popieranie czytelni ludowych i wypożyczalni książek oraz organizowanie bibliotek publicznych i zbiorów naukowych po miastach;
- k) zakładanie domów ludowych;
- l) urządzenie uroczystych obchodów narodowych oraz ludowych koncertów i przedstawień teatralnych;
- m) urządzenie kształcących wycieczek ludowych do godnych zwiedzenia miejsc w ziemiach polskich;
- n) wydawanie i wspieranie czasopism ludowych i wydawnictw popularnych;
- o) wydawanie własnego czasopisma, sprawom Towarzystwa i oświaty ludowej poświęconego;
- p) zwoływanie kongresów i wieców oświatowych;
- r) nawiązywanie i utrzymanie łączności kulturalnej między Polakami, przebywającymi poza gra-

nicarui Rzeczypospolitej Polskiej a społeczeństwem w kraju.

Siedziba i organizacja.

§ 3. Towarzystwo ma siedzibę w Krakowie, a rozciąga swą działalność na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

Członkowie Towarzystwa tworzą Koła, Koła zaś łączą się w Związki Okręgowe.

Naczelnymi organami Towarzystwa są:

- a) Zarząd Główny;
- b) Rada Nadzorcza;
- c) Walny Zjazd Towarzystwa.

Dochody i majątek.

§ 4. Towarzystwo czerpie dochody:

- a) z wkładek członków;
- b) z darów, zapisów, spadków i subwencji;
- c) z daru narodowego Trzeciego Maja i innych składek;
- d) z wykładów, przedstawień teatralnych, koncertów, zabaw i innych zebrań towarzyskich;
- e) z odsetek od funduszu żelaznego oraz od innych kapitałów;
- f) z innych źródeł.

§ 5. Majątek Towarzystwa stanowią wszelkie nieruchomości i ruchomości oraz prawa, które Towarzystwo, czy to przez Zarząd Główny, czy przez Zarządy Okręgowe, czy wreszcie przez Zarządy Kół sposobem prawnym nabyło lub nabędzie.

Koła i Związki Okręgowe nie są uprawnione do nabywania we własnym imieniu nieruchomości oraz intabulowania praw na nieruchomościach na rzecz swoją, lecz jedynie w imieniu całego Towarzystwa i na mocy upoważnienia Zarządu Głównego na rzecz i imię Towarzystwa Szkoły Ludowej.

§ 6. Dar narodowy Trzeciego Maja oraz składki i dary w ruchomościach, gotowiźnie lub w papierach wartościowych, przeznaczone wyraźnie na

ogólne cele Towarzystwa, przypadają w całości Zarządowi Głównemu.

Wszystkie inne dary i składki tego rodzaju przypadają obdarowanym organom Towarzystwa.

Przyjęcie zapisów lub spadków, przeznaczonych rozporządzeniem ostatniej woli dla Towarzystwa, jego Kół lub Związków Okręgowych, należy do Zarządu Głównego, któremu o takich spadkach lub zapisach Koła i Związki winny bezwzględnie donosić.

Zarząd Główny jest jednak obowiązany pozostawić Kołu lub Związkowi Okręgowemu użytkowanie nieruchomości, przeznaczonych wyraźnie dla Koła lub Związku Okręgowego drogą zapisu, spadku lub darowizny.

Ruchomości, gotowiznę lub papiery wartościowe, przeznaczone drogą daru, spadku lub zapisu wyraźnie na rzecz Koła lub Związku Okręgowego, obowiązany jest Zarząd Główny pozostawić w całości obdarowanemu Kołu lub Związkowi Okręgowemu.

Jeżeli jednak wartość pojedynczego daru, spadku lub zapisu przenosi wysokość rocznego dochodu Koła lub Związku Okręgowego, obliczonego wedle przecięcia z ostatnich trzech lat, wówczas Koło lub Związek Okręgowy obowiązane są uzyskać zgodę Zarządu Głównego co do użycia tego daru, spadku lub zapisu.

§ 7. Zaciąganie zobowiązań majątkowych przez Koła oraz Związki Okręgowe tudzież pozbywanie majątku nieruchomego bez upoważnienia Zarządu Głównego nie jest im dozwolone; nie dotyczy to jednak czynności, należących do zwykłego Zarządu Gospodarczego Kół lub Związków Okręgowych, które nie powodują stałego obciążenia budżetu Koła lub Związku Okręgowego oraz nieruchomości.

§ 8. Część majątku Towarzystwa wydziela się na utworzenie funduszu żelaznego, na który mianowicie składają się:

- a) dotychczasowy kapitał zakładowy;
- b) takie dary lub zapisy, które ofiarujący przeznacza wyraźnie na fundusz żelazny;

- c) wkładki członków założycieli;
- d) coroczne uzupełnienie, którego wysokość oznacza Walny Zjazd Towarzystwa na wniosek Zarządu Głównego.

Fundusz żelazny nigdy nie może być uszczuplony.

§ 9. Rok administracyjny Towarzystwa rozpoczyna się z dniem 1-go stycznia.

Prawa i obowiązki członków.

§ 10. Członkiem Towarzystwa zostaje bez różnicy płci każdy, kogo na członka przyjmie Zarząd jednego z Kół lub Zarząd Główny. Członkami Towarzystwa mogą być także osoby prawne; wykonywują one prawa i obowiązki członków przez osobę fizyczną, pisemnie do tego upoważnioną.

Członków honorowych Towarzystwo mianuje na wniosek Zarządu Głównego bez dyskusji Walny Zjazd Towarzystwa.

Zarząd Główny, jak również Zarząd Koła może odmówić przyjęcia na członka bez podania powodów. Zarząd Koła musi odcisnąć uchwałę przedłożyć do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu, jeżeli jednocześnie postanawia, aby uchwała ta była i innym Kołom podana do wiadomości.

Nieprzyjęty przez Zarząd Koła może do dni czterdziestu po uwiadomieniu wnieść zażalenie do Zarządu Głównego, który sprawę po wysłuchaniu Koła ostatecznie rozstrzyga.

§ 11. Walny Zjazd Towarzystwa ustanawia corocznie wysokość wkładek członków zwyczajnych, wspierających, dożywotnich i założycieli na rok następny. Gdyby Walny Zjazd nie powziął w tym kierunku żadnej uchwały, rozstrzyga o wysokości wkładek na przeciąg roku następnego Zarząd Główny.

Członkowie honorowi, członkowie założyciele i członkowie dożywotni nie są obowiązani opłacać wkładek rocznych.

Każdy członek ma obowiązek wszelkimi siłami popierać cele Towarzystwa (§ 2).

§ 12. Każdy członek ma prawo brać udział w zgromadzeniach Koła, do którego należy i stawiać na tych zgromadzeniach wnioski; głosować jednak przy powzięciu wszelkich uchwał, jakoteż przy wyborach ma prawo tylko w takim razie, jeżeli przynajmniej od miesiąca do Koła należy.

Każdy członek jest wybieralny na wszystkie urzędy w Towarzystwie.

§ 13. Członek może każdego czasu wystąpić z Towarzystwa, jednakże obowiązany jest zawiadomić o tem na piśmie odnośny Zarząd, który go przyjął.

Członek zalegający z wkładką za rok jeden, może być wykreślony z listy członków Towarzystwa wskutek uchwały Zarządu Koła, do którego należy, jeżeli pomimo pisemnego upomnienia nie uiszczy w następnym roku zaległości lub jeżeli miejsce jego pobytu jest niewiadome.

Zgłoszenia wystąpienia i wykreślenie z listy członków nie uwalnia występującego lub wykreślonego od zapłacenia wkładki za ten rok, w którym zgłosił wystąpienie lub został wykreślony, oraz wszelkich zaległości za lata poprzednie.

§ 14. Na wniosek Zarządu Koła, względnie po zaciągnięciu jego opinii, może Zarząd Główny wraz z Radą Nadzorczą na wspólnym posiedzeniu, przynajmniej z 12 członków Zarządu Głównego i 3 członków Rady Nadzorczej złoźcnem, orzec bez dalszego odwołania wykluczenie członka, jeżeli ten działa na szkodę Towarzystwa lub popełni czyn niehonorowy.

Koła.

§ 15. Koło może się zawiązać na podstawie niniejszego statutu w każdej miejscowości, w której z gotowością założenia Koła oświadczy się przynajmniej 20 członków, a Zarząd Główny Towarzystwa na założenie Koła zezwoli.

W miejscowościach, w których istnieje już jedno Koło Towarzystwa, mogą powstawać dalsze Koła o tyle tylko, o ile z gotowością założenia nowego Koła oświadczy się co najmniej członków pięćdziesięciu, a Zarząd Główny Towarzystwa, uznając potrzebę i warunki rozwoju takiego Koła, jego założenie uchwali.

§ 16. Koła spełniają we własnym zakresie zadania Towarzystwa, określone w §§ 20 i 28 statutu, nadto wspierają tak Zarząd Główny, jak Okręgowy w urzeczywistnieniu celów § 2 objętych, oraz wykonywują wszelkie polecenia Zarządu Okręgowego i Zarządu Głównego.

§ 17. Żadne Koło nie może przyjąć na członka Towarzystwa osoby, nie przyjętej na podstawie § 10, o ile o tem zostało przez Zarząd Główny zawiadomione.

§ 18. Zarząd Koła składa się z przewodniczącego i jego zastępcy, sekretarza i jego zastępcy oraz skarbnika i jego zastępcy, wybieranych bezpośrednio przez Walne Zgromadzenie Koła.

Pozatem wybierają Koła, liczące do 100 członków, od 2 do 6, Koła, liczące od 100 do 500 członków, od 6 do 12, Koła, liczące ponad 500 członków, od 12 do 24 członków Zarządu.

§ 19. W razie ustąpienia, dłuższej nieobecności lub choroby członka Zarząd dobiera zastępcę na czas do najbliższego Walnego Zgromadzenia Koła.

§ 20. Zarząd Koła wykonywa wszelkie czynności, wymienione w § 16, o ile nie są zastrzeżone Walnemu Zgromadzeniu Koła.

Do zakresu działania Zarządu Koła należy w szczególności:

- a) jednanie jak największej ilości członków;
- b) przyjmowanie członków (§ 10), względnie ich wykreślanie (§ 13 i 14);
- c) zbieranie wkładek od członków, przyjmowanie darów na rzecz Towarzystwa oraz przysparzanie dochodów Towarzystwu (§ 4 c, d, f);
- d) popieranie rozwoju szkolnictwa ludowego w okręgu swej działalności, zgodnie z § 2 b, f;

- e) pomaganie gminom w zakładaniu szkół ludowych przez udzielanie im na ten cel za zgodą Zarządu Głównego jednorazowych bezzwrotnych datków lub bezprocentowych pożyczek, w razie zaś koniecznej potrzeby przez budowanie nowych szkół, po uzyskaniu od Zarządu Głównego odnośnego upoważnienia (§ 2 a);
- f) zakładanie i prowadzenie burs i domów ludowych, również po uzyskaniu odnośnego upoważnienia od Zarządu Głównego (§ 2 h, k);
- g) przedstawianie Zarządowi Głównemu nauczycieli, odznaczających się gorliwością w pracy nad oświatą, z wnioskiem o udzielenie im nagrody (§ 2 g);
- h) zakładanie i prowadzenie kursów nauki początkowej dla dorosłych analfabetów i młodzieży, pozbawionej nauki szkolnej, oraz ogródków freblowskich i ochronek (§ 2 d, h);
- i) zakładanie i prowadzenie czytelni dla uczącej się młodzieży, obdarzanie młodzieży szkolnej książkami i przyborami szkolnymi oraz odzieżą (§ 2 c);
- j) zakładanie i prowadzenie czytelni ludowych i wypożyczalni książek (§ 2 i);
- k) organizowanie odczytów i pogadanek popularnych (§ 2 i);
- l) urządzenie wieców oświatowych oraz oświatowych zjazdów przedstawicieli Czytelni;
- m) urządzenie uroczystych obchodów narodowych jakoteż ludowych koncertów i przedstawień teatralnych (§ 2 l);
- n) organizowanie kształcących wycieczek ludowych (§ 2 m);
- o) popieranie i rozpowszechnianie wydawnictw i nakładów Towarzystwa (§ 2 n, o);
- p) udzielanie wyjaśnień Zarządowi Głównemu względnie Okręgowemu w sprawach, należących do zakresu działania Towarzystwa, oraz załatwianie wszelkich spraw, powierzonych mu przez Zarząd Główny, względnie Okręgowy;

r) udzielanie czynnej pomocy we wszelkich pracach, które w okręgu działalności Koła postanowi przedsięwziąć ten Związek Okręgowy, do którego Koło należy;

s) wybieranie na Zjazd Okręgowy jednoosobnego Związku po jednym delegacie i jego zastępcy w stosunku do każdego sześciu członków Zarządu Koła;

t) mianowanie płatnych funkcjonariuszy Koła.

Celem wypełnienia tych obowiązków może Zarząd Koła tworzyć komisje z członków Koła, określać czas trwania, skład, zakres działania i stosunek do Zarządu, wreszcie je znosić.

Zarząd Koła obowiązany jest najpóźniej do dnia 1-go marca każdego roku przelać Zarządowi Głównemu pisemnie sprawozdanie ze swej działalności na polu oświaty i zawiadywania funduszami Koła w roku ubiegłym.

Wszelka działalność oświatowa Zarządu Koła, nie objęta postanowieniami niniejszego § 20, dopuszczalną jest jedynie za zezwoleniem Zarządu Głównego.

§ 21. Koło czerpie swe fundusze:

a) z wkładek członków zwyczajnych, wspierających i dożywotnich;

b) z darów, składek i subwencji osób prywatnych, instytucyj publicznych, Związków Okręgowych, Zarządu Głównego oraz zapisów i spadków w granicach § 6;

c) ze źródeł, wymienionych w § 4 d, f.

Walny Zjazd Towarzystwa uchwała corocznie, jaką część dochodu składek członków zwyczajnych, wspierających i dożywotnich winny Koła w roku najbliższym przelać Zarządowi Głównemu na potrzeby Związków Okręgowych, oraz na ogólne cele Towarzystwa. O ile Walny Zjazd w pewnym roku nie poweźmie w tej mierze uchwały, obowiązuje na rok następny uchwała z roku poprzedniego.

§ 22. Zwyczajne posiedzenia Zarządu Koła odbywają się przynajmniej sześć razy do roku, nadzwyczajne zaś w miarę uznania przewodniczącego

lub na pisemne żądanie $\frac{1}{3}$ części Zarządu Koła lub wreszcie na żądanie Zarządu Okręgowego albo też Zarządu Głównego.

Uchwały Zarządu Koła są ważne, o ile zapadają większością głosów na posiedzeniach, którym przewodniczy przewodniczący Koła lub jego zastępca przy komplecie przynajmniej połowy członków Zarządu. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Członek Zarządu Koła nie obecny bez usprawiedliwienia na trzech z rzędu posiedzeniach traci mandat. W tym wypadku wchodzi w zastosowanie § 19. niniejszego statutu.

§ 23. Komisja Kontrolująca składa się z pięciu członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie Koła (§ 28 b). Ma ona prawo każdego czasu bez poprzedniego zawiadomienia skarbnika, sprawdzić rachunki, kasę i wszelkie dokumenty oraz stan majątkowy Koła, obowiązana zaś jest to uczynić przynajmniej raz do roku. O każdej spostrzeżonej wadliwości donosi przewodniczącemu i Zarządowi Koła lub Zarządowi Głównemu Towarzystwa. Na Walnym Zgromadzeniu Koła zdaje sprawę ze swych czynności i stawia wniosek udzielenia lub odmówienia zarządowi Koła absolutorjum.

§ 24. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Koła zbiera się raz na rok najpóźniej w miesiącu lutym i powinno być zwołane z podaniem porządku dziennego przynajmniej na ośm dni naprzód, przy równoczesnym zawiadomieniu Zarządu Głównego i Zarządu Okręgowego.

§ 25. Na żądanie $\frac{1}{3}$ części członków Koła lub na żądanie Zarządu Głównego lub Okręgowego należy zwołać nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Koła w przeciągu czternastu dni.

Nadto może Zarząd Koła uchwalić zwołanie nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Koła, ilekroć uzna to za potrzebne.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie powinno być zwołane z podaniem porządku dziennego przynajmniej na 5 dni naprzód przy równoczesnym za-

23

zawiadomieniu Zarządu Głównego i Zarządu Okręgowego.

§ 26. Żądający zwołań nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Koła obowiązani są podać na piśmie sprawę, nad którą Zgromadzenie ma obradować.

§ 27. Pierwsze Walne Zgromadzenie Koła zwołują założyciele, każde następne przewodniczący Koła lub jego zastępca.

Jeżeli przewodniczący Koła lub jego zastępca nie czyni zadość wezwaniu Zarządu Głównego lub Okręgowego o zwołanie Walnego Zgromadzenia, Zarząd Główny, względnie Okręgowy ma prawo sam zwołać Walne Zgromadzenie Koła.

§ 28. Walne Zgromadzenie Koła

- a) przyjmuje sprawozdanie Zarządu Koła i Komisji Kontrolującej oraz na wniosek tej ostatniej udziela absolutorjum ustępującemu Zarządowi Koła;
- b) wybiera Zarząd Koła (§ 18) i pięciu członków Komisji Kontrolującej oraz tyluż ich zastępców na przeciąg jednego roku;
- c) wybiera delegatów na Walny Zjazd Towarzystwa i dla każdego z nich po jednym zastępcy lub porucza przeprowadzenie tej czynności Zarządowi Koła;
- d) uchwała wnioski i rezolucje, odnoszące się do zakresu działania Koła, jakoteż i takie, które mają być przedłożone pod obrady Zjazdu Okręgowego, Walnego Zjazdu Towarzystwa lub Zarządu Głównego;
- e) orzeka o rozwiązaniu Koła (§ 36).

§ 29. Walne Zgromadzenie Koła nawet ważnie zwołane nie może obradować, jeżeli mu nie przewodniczy przewodniczący Koła albo jego zastępca lub wreszcie członek Zarządu przez przewodniczącego Koła wyznaczony.

Na Walnym Zgromadzeniu, zwołanym przez Zarząd Główny, przewodniczy delegat Zarządu Głównego, a na zwołanym przez Zarząd Okręgowy delegat Zarządu Okręgowego.

§ 30. Do udziału w Walnem Zgromadzeniu Koła są uprawnieni wszyscy członkowie Koła, nadto zaś — z głosem doradczym — delegaci Zarządu Okręgowego, Zarządu Głównego oraz Rady Nadzorczej.

§ 31. Do ważności uchwał Walnego Zgromadzenia Koła potrzeba obecności przynajmniej $\frac{1}{6}$ członków Koła, w Kołach zaś liczących mniej niż sześćdziesięciu członków, co najmniej dziesięciu członków.

Zwołujący Walne Zgromadzenie Koła obowiązany jest podać w zawiadomieniu swem termin późniejszy, w którym musi się ponownie odbyć Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, jeżeli pierwsze nie doszło do skutku z powodu braku kompletu. W tym wypadku wystarcza obecność przynajmniej 10 członków Koła do prawomocności uchwał.

§ 32. Przedmiotem obrad na Walnem Zgromadzeniu Koła są sprawy przez Zarząd Koła, Zarząd Okręgowy lub Zarząd Główny przedłożone, nadto wnioski członków, o ile na 5 dni, a gdy chodzi o Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, na 2 dni przedtem zostały do Zarządu Koła zgłoszone lub jeśli większość $\frac{2}{3}$ Zgromadzenia nagłośić ich bez dyskusji uchwali.

Głosowanie odbywa się w sposób przez przewodniczącego oznaczony. Głosowanie w sprawach osobistych i wszelkie wybory odbywają się kartkami. Uchwały zapadają bezwzględna większością głosów.

§ 33. Zarząd Główny Towarzystwa może unieważnić uchwały Zarządu lub Walnego Zgromadzenia Koła, naruszające statut, przekraczające zakres działania Koła, określony w § 16 i 20 statutu lub narażające Towarzystwo na szkodę.

Jeżeli Zarząd Koła nie wypełnia swych obowiązków, działa wbrew statutowi lub na szkodę Towarzystwa albo też stale nie wykonywa poleceń Zarządu Głównego lub Okręgowego, może go Zarząd Główny w porozumieniu z Radą Nadzorcą

rozwiązać i zarządzić nowe wybory. Zarząd Główny zwołuje w tym celu nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Koła, na którym aż do wyboru nowego przewodniczącego Koła przewodniczy wyznaczony przez Zarząd Główny członek Towarzystwa.

Zarząd Główny może przedstawić Walnemu Zjazdowi Towarzystwa wniosek rozwiązania Koła, nie spełniającego zupełnie czynności w statucie określonych lub też stale działającego wbrew statutowi lub wbrew poleceniom Zarządu Głównego.

§ 34. Koło reprezentuje na zewnątrz przewodniczący i sekretarz Koła lub ich zastępcy; oni też podpisują wszystkie pisma, pochodzące od Koła.

§ 35. Wszelkie spory pomiędzy poszczególnymi członkami Koła, wynikłe z ich działalności w Towarzystwie, rozstrzyga Sąd Rozjemczy (§ 71).

§ 36. Dobrowolne rozwiązanie Koła może nastąpić na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Koła, jedynie w tym celu na czternaście dni naprzód zwołanem, przy równoczesnym zawiadomieniu o tem Zarządu Głównego i Zarządu Okręgowego. Do ważności uchwały w sprawie rozwiązania Koła potrzeba obecności przynajmniej połowy członków i $\frac{2}{3}$ głosów obecnych, nadto zatwierdzenia Zarządu Głównego.

W razie rozwiązania Koła Zarząd Główny obejmuje w posiadanie jego fundusze i majątek jako własność całego Towarzystwa. Każde postanowienie Walnego Zgromadzenia Koła, sprzeczne z tem postanowieniem, jest nieważne.

Związki Okręgowe.

§ 37. Celem Związków Okręgowych jest organizacja pracy oświatowo-kulturalnej i urzeczywistnienie zadań, wymienionych w § 2. niniejszego statutu, w ich terytorjalnym okręgu działania. Związki Okręgowe tworzy Zarząd Główny, przydzielając do nich Kola z uwzględnieniem ich położenia terytorjalnego.

§ 38. Żadne Koło nie może się uchylić od obowiązku należenia do Związku Okręgowego.

Koło, które przydzielone zostało do Związku Okręgowego, nie może bez zezwolenia Zarządu Głównego wystąpić ze Związku ani przenieść się do innego Związku.

§ 39. Zakres terytorjalny Związków Okręgowych i jego zmianę postanawia Zarząd Główny; siedzibę Związków postanawia Zarząd Główny po zasięgnięciu zdania Kół Związkowych.

§ 40. Organami Związków Okręgowych są: Zjazd Okręgowy oraz Zarząd Okręgowy.

Zjazd Okręgowy stanowią delegaci Zarządów Kół lub ich zastępcy (§ 20 s).

Zarząd Okręgowy, wybierany corocznie przez Zjazd Okręgowy z pośród członków Kół Związkowych, składa się z przewodniczącego, sekretarza, skarbnika oraz ich zastępców. Przewodniczący, sekretarz i skarbnik muszą mieszkać stale w siedzibie Związku.

Członkowie Zarządu Głównego mają prawo brać udział w posiedzeniach Zarządu i Zjazdu Okręgowego z głosem doradczym.

§ 41. Zarząd Okręgowy spełnia na podstawie obrad i uchwał Zjazdu Okręgowego następujące czynności:

- a) układa i przeprowadza w porozumieniu z Kółami program działalności Towarzystwa na swem terytorjum;
- b) nadzoruje działalność poszczególnych Kół Związkowych i Zarządza lustrację każdego Koła przynajmniej raz do roku, a w miarę potrzeby także lustrację czytelników i wypożyczalni przez Koła utrzymywanych; — nadto
- c) wykonywa polecenia Zarządu Głównego, przedkłada Zarządowi Głównemu sprawozdania z lustracji Kół Związkowych i roczne sprawozdania z wszelkich swych czynności oraz zastępuje Zarząd Główny w miarę jego zleceń w wykonywaniu czynności w § 51 statutu przewidzianych.

27

§ 42 Potrzebne środki pieniężne uzyskuje Związek Okręgowy:

- a) z dotacji Zarządu Głównego, przyczem w pierwszym rzędzie użyte zostaną na ten cel świadczenia Kół, uchwalane corocznie przez Walny Zjazd, a przekazywane w tym celu Zarządowi Głównemu;
- b) z dotacji Kół Związkowych, oznaczonej przez Zjazd Okręgowy na wniosek Zarządu Głównego;
- c) z przedsiębiorstw, dobrowolnych darów, zapisów (§ 6.) i składek oraz innych źródeł.

§ 43. Zjazdy Okręgowe odbywają się w siedzibie Związku lub w siedzibie jednego z Kół Związkowych przynajmniej dwa razy do roku. O dniu zwołania Zjazdu Zarząd Okręgowy zawiadamia dwa tygodnie naprzód odnośnie Zarządy Kół wraz z podaniem porządku dziennego.

Na wezwanie Zarządu Głównego lub na żądanie $\frac{1}{3}$ delegatów Kół Związkowych Zarząd Okręgowy obowiązany jest zwołać nadzwyczajny Zjazd Okręgowy. W razie nie spełnienia tego wezwania Zarząd Główny ma prawo zwołać nadzwyczajny Zjazd, zawiadamiając o tem Zarząd Okręgowy. Na takim przez Zarząd Główny zwołanym zjeździe przewodniczy delegat Zarządu Głównego.

Do kompletu posiedzenia Zjazdu Okręgowego potrzeba obecności przewodniczącego lub jego zastępcy i przynajmniej $\frac{1}{3}$ delegatów.

Posiedzenia Zarządu Okręgowego odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, a do kompletu wymagana jest obecność przewodniczącego i trzech członków.

§ 44. Zarząd Okręgowy załatwia bieżące czynności, prowadzi ewidencję czynności Związku, utrzymuje jego akta, załatwia korespondencję, prowadzi rachunki i kasę, przygotowuje sprawy na posiedzenia Zjazdu Okręgowego i wykonywa jego uchwały i zarządzenia.

Przewodniczący kieruje wszystkimi czynnościami Związku Okręgowego, układa porządek obrad,

przewodniczy na posiedzeniach Zarządu i Zjazdu oraz czuwa nad wykonaniem ich uchwał.

Związek Okręgowy reprezentują na zewnątrz przewodniczący i sekretarz lub ich zastępcy; oni też podpisują wszelkie akta i pisma, od Związku pochodzące.

§ 45. Spory, wynikłe ze stosunku Związku Okręgowego między Kołami Związkowymi, rozstrzyga Zarząd Główny.

§ 46. Zarząd Główny może unieważnić uchwały Związku lub rozwiązać Zarząd Związku, nie wypełniający obowiązków lub działający wbrew statutowi i zarządzić nowe wybory.

Rozwiązanie Związku Okręgowego nastąpić może na zasadzie uchwały Zarządu Głównego Towarzystwa.

W razie rozwiązania Związku Okręgowego Zarząd Główny obejmuje w posiadanie jego fundusze i majątek, jako własność całego Towarzystwa.

Zarząd Główny.

§ 47. Zarząd Główny Towarzystwa składa się z 36 członków, wybranych na Walnym Zjeździe, według niżej zamieszczonych przepisów.

Na najbliższem posiedzeniu po Walnym Zjeździe, Zarząd Główny konstituuje się, wybierając większością głosów prezesa, 3 wiceprezesów, 3 sekretarzy, skarbnika i jego zastępcę.

Prezes i jeden wiceprezes, lub dwaj wiceprezesi oraz dwaj sekretarze, skarbnik i przynajmniej dziesięciu członków Zarządu Głównego muszą stale mieszkać w Krakowie.

§ 48. Każdy członek Zarządu Głównego urzęduje przez trzy lata. Co roku ustępuje trzecia część członków Zarządu Głównego. Ustępujący mogą być ponownie wybrani.

W razie ustąpienia członka z Zarządu Głównego może Zarząd powołać zastępcę z pośród członków Towarzystwa. Powołany w ten sposób, urzęduje tylko do najbliższego Walnego Zjazdu.

Członek Zarządu Głównego, który bez dostatecznego usprawiedliwienia nie bierze udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach Zarządu, traci swój mandat.

§ 49. Płatni urzędnicy i funkcjonariusze Towarzystwa, z wyjątkiem dyrektorów i kierowników biur, nie mogą być członkami Zarządu Głównego i Rady Nadzorczej Towarzystwa.

§ 50. Prezesa, wiceprezesów, sekretarzy, skarbnika i jego zastępcę wybiera Zarząd Główny na przeciąg jednego roku z grona swych członków.

§ 51. Zarząd Główny jest naczelnym organem Towarzystwa i jako taki kieruje działalnością Kół i Związków, wykonywa kontrolę nad nimi, zatwierdza ich sprawozdania i może w myśl §§ 33 i 46 unieważnić ich uchwały lub w porozumieniu z Radą Nadzorczą rozwiązać Zarząd Koła i Związku.

Do zakresu działania Zarządu Głównego należą wszystkie czynności nie zastrzeżone Walnemu Zjazdowi Towarzystwa. W szczególności więc należy włącznie do Zarządu Głównego:

- a) zakładanie, budowanie i utrzymywanie własnych szkół ludowych i średnich oraz seminarjów nauczycielskich;
- b) udzielanie gminom bezpośrednio lub pośrednio przez Koła (§ 20 e) jednorazowych bezwrotnych dań lub bezprocentowych pożyczek na budowę, urządzenie i utrzymywanie szkół;
- c) wynagradzanie nauczycieli zgodnie z § 2 g;
- d) zezwalanie Kółom i Związkowi Okręgowym na budowę i utrzymywanie szkół, burs i domów ludowych oraz na zaciąganie zobowiązań wobec osób trzecich (§ 7);
- e) wydawanie własnym nakładem dzieł dla ludu.
- f) ogłaszanie konkursów na dzieła dla ludu i wydawanie dzieł nagrodzonych;
- g) wydawanie katalogu książek dla Czytelní i Wypożyczalni Towarzystwa i utrzymywanie centralnej składnicy dzieł poleconych;

- h) wydawanie własnego czasopisma, sprawom Towarzystwa i oświaty ludowej poświęconego;
- i) wnoszenie podań i memorjałów w sprawach Towarzystwa do ciał reprezentacyjnych oraz władz krajowych i państwowych;
- j) zarządzanie majątkiem i funduszami Towarzystwa, zawieranie w imieniu Towarzystwa wszelkich umów, dotyczących nieruchomości lub praw na nieruchomościach, pozbywanie i obciążanie nieruchomości oraz przyjmowanie zapisów lub spadków (§ 6);
- k) mianowanie urzędników Zarządu Głównego oraz nauczycieli we własnych szkołach;
- l) przyjmowanie członków zgodnie z § 10 oraz ich wykluczanie zgodnie z § 14;
- m) przedstawianie Walnemu Zjazdowi Towarzystwa wniosków na mianowanie członków honorowych;
- n) mianowanie mężów zaufania Towarzystwa;
- o) łączenie Kół w Związki Okręgowe (§ 37) i rozwiązywanie Związków (§ 46 al. 2), nadto zaś rozwiązywanie Zarządów Kół oraz Zarządów Okręgowych (§ 33 i § 46 al. 1);
- p) uchwalanie w porozumieniu z Radą Nadzorczą regulaminów Towarzystwa w ramach niniejszego statutu;
- r) wszelkie inne czynności, w innych postanowieniach niniejszego statutu Zarządowi Głównemu zastrzeżone.

§ 52. Zarząd Główny może tworzyć sekcje i komisje, mające działać w pewnym ściśle oznaczonym zakresie. Członkowie Zarządu Głównego zamieszkali w Krakowie tworzą Wydział Ścisły. Członkowie Prezydjum i referenci Zarządu Głównego, nie zamieszkali w Krakowie biorą udział w posiedzeniach Wydziału Ścisłego z głosem stanowczym.

Członkowie Zarządu Głównego zamieszkali we Lwowie tworzą Sekcję Wschodnią Zarządu Głównego, której zakres działania określa regulamin, uchwalony przez Zarząd Główny.

29

§ 53. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się przynajmniej raz na kwartał. Nadzwyczajne posiedzenie ma być zwołane na żądanie $\frac{1}{3}$ części członków Zarządu Głównego lub na żądanie Rady Nadzorczej.

Na posiedzeniach Zarządu Głównego przewodniczy prezes lub jeden z wiceprezesów, w razie zaś ich nieobecności członek Zarządu Głównego, przez prezesa do tego upoważniony.

Do ważności uchwał potrzeba obecności przewodniczącego i przynajmniej 12 członków Zarządu Głównego. Uchwały zapadają bezwzględna większością głosów.

Wszelkie wybory odbywają się tajnie kartkami.

§ 54. Prezes lub wiceprezes wraz z jednym sekretarzem reprezentują Towarzystwo na zewnątrz. Oni też podpisują imieniem Towarzystwa wszelkie pisma, dokumenty i akta prawne.

Rada nadzorcza.

§ 55. Rada Nadzorcza składa się z siedmiu członków, wybieranych co roku przez Walny Zjazd Towarzystwa. Kontroluje ona działalność Zarządu Głównego oraz wszystkich innych organów Towarzystwa. Pięciu członków Rady Nadzorczej musi mieszkać w Krakowie.

Członek Rady Nadzorczej nie może jednocześnie być członkiem ani Zarządu Głównego, ani Okręgowego, ani Zarządu Koła. Członek Rady Nadzorczej traci swój mandat, jeżeli zostanie mianowany stałym urzędnikiem Towarzystwa.

Rada Nadzorcza ma prawo każdego czasu przeglądać księgi, akta i protokoły Zarządu Głównego i wszystkich innych organów Towarzystwa, obowiązana zaś jest co najmniej dwa razy do roku sprawdzić stan kasy i ksiąg Zarządu Głównego. Prowadzi ona protokoły swych czynności i przedstawia Walnemu Zjazdowi Towarzystwa roczne sprawozdanie oraz wnioski o udzielenie Zarządowi Głównemu absolutorjum.

W razie dostrzeżenia jakichkolwiek nieprawidłowości obowiązana jest Rada Nadzorcza zawiadomić o tem bądź prezesa Towarzystwa, bądź Zarząd Główny, bądź wreszcie Walny Zjazd Towarzystwa Zwyczajny lub Nadzwyczajny, na jej żądanie zwołany.

Na wypadek ustąpienia członka dobiera sobie Rada Nadzorcza do najbliższych wyborów zastępcę z grona członków Towarzystwa.

Każdy członek Rady Nadzorczej powinien brać udział w posiedzeniach Zarządu Głównego, Wydziału Ścisłego, Zarządów Okręgowych i Zarządów Kół z głosem doradczym, a w wypadkach przewidzianych w § 14, z głosem stanowczym.

Rada Nadzorcza deleguje przynajmniej jednego ze swych członków do stałego uczestnictwa w posiedzeniach Wydziału Ścisłego oraz sekcji i komisji Zarządu Głównego.

Walny Zjazd Towarzystwa.

§ 56. Zwyczajne i nadzwyczajne Walne Zjazdy zwołuje Zarząd Główny.

§ 57. Zwyczajne Walne Zjazdy odbywają się raz do roku.

§ 58. Na żądanie Rady Nadzorczej lub przynajmniej 25 Kół Zarząd Główny obowiązany jest zwołać nadzwyczajny Walny Zjazd. Żądający zwołania obowiązani są na piśmie podać wnioski, nad którymi ma obradować Walny Zjazd.

§ 59. Zarząd Główny oznacza miejscowość, w której ma się odbyć Walny Zjazd.

§ 60. Przynajmniej na trzy tygodnie przed zwyczajnym, a przynajmniej na dziesięć dni przed nadzwyczajnym Walnym Zjazdem Zarząd Główny zawiadamia zarządy Kół i Zarządy Okręgowe o terminie, miejscu i porządku dziennym Walnego Zjazdu.

Obrady zwyczajnego Walnego Zjazdu są wówczas tylko ważne, jeśli sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności za rok ubiegły zostało

Kółom przesłać przynajmniej na czternaście dni przed terminem Zjazdu.

§ 61. Walnemu Zjazdowi przewodniczy prezes Towarzystwa lub wiceprezes, a pod ich nieobecność członek Zarządu Głównego, przez Zarząd Główny lub w braku odnośnej uchwały przez prezesa do tego upoważniony.

§ 62. W walnym zjeździe Towarzystwa biorą udział z głosem stanowczym:

- a) członkowie Zarządu Głównego;
- b) członkowie Rady nadzorczej;
- c) przewodniczący, sekretarze i skarbnicy Związków Okręgowych lub ich zastępcy;
- d) przewodniczący, sekretarze i skarbnicy Kół lub ich zastępcy;
- e) delegaci Kół lub ich zastępcy.

Delegatem może być tylko członek Towarzystwa. Delegat może zastępować tylko jedno Koło, do którego należy.

Liczbę delegatów i ich zastępców ustanawia się w taki sposób, że na każdym nie zalegających z wkładką za rok poprzedni pięćdziesięciu członków Koła, przypada jeden delegat i jego zastępca. Delegatem nie może być żadna z osób, wymienionych w niniejszym § 62 pod a, b, c i d.

§ 63. Pełnomocnictwa przyjmować mogą tylko członkowie Zarządu Koła i delegaci danego Koła od delegatów tegoż Koła. Żaden z delegatów nie może posiadać oprócz swego mandatu więcej niż jedno pełnomocnictwo.

§ 64. Przed rozpoczęciem obrad uczestnicy Walnego Zjazdu winni złożyć w biurze przewodniczącemu Zjazdu swe listy uwierzytelniające. Pełnomocnicy mają się wykazać pisemnem pełnomocnictwem.

§ 65. Członkowie Zarządu Głównego i Rady Nadzorczej oraz osoby, wymienione w § 62 c i d, mogą tylko osobiście brać udział w Walnym Zjeździe.

§ 66. Walny Zjazd jest zdolny do powzięcia uchwał, jeśli poza członkami Zarządu Głównego

i Rady Nadzorczej przynajmniej 50 członków do głosowania uprawnionych, osobiście jest obecnych. Jeśli Walny Zjazd z powodu braku kompletu w oznaczonym terminie nie dojdzie do skutku, to następny Walny Zjazd, zwołany najpóźniej w ciągu ośmiu dni, a odbyć się mający najdalej w ciągu miesiąca z tym samym porządkiem dziennym, jest zdolnym do powzięcia uchwał bez względu na ilość obecnych.

§ 67. Walny Zjazd Towarzystwa:

- a) przyjmuje do wiadomości lub odrzuca sprawozdanie roczne Zarządu Głównego i Rady Nadzorczej;
- b) udziela lub odmawia Zarządowi Głównemu absolutorium z jego czynności;
- c) wybiera Zarząd Główny i Radę Nadzorczą;
- d) mianuje bez dyskusji członków honorowych na wniosek Zarządu Głównego;
- e) uchwała zmianę statutu i rozwiązanie Towarzystwa;
- f) uchwała wnioski, przedłożone przez Zarząd Główny, Radę Nadzorczą, Związki Okręgowe, Koła lub uczestników Zjazdu (§ 68);
- g) oznacza na wniosek Zarządu Głównego wysokość kwoty, którą przelać należy do funduszu żelaznego (§ 8);
- h) uchwała na wniosek Zarządu Głównego rozwiązanie Koła, nie spełniającego swych statutowych obowiązków (§ 33).

§ 68. Wnioski samoistne, dotyczące spraw, nie objętych porządkiem dziennym, jeśli nie były zgłoszone w Zarządzie Głównym na dziesięć dni przed Zwyczajnym, a na 5 dni przed Nadzwyczajnym Walnym Zjazdem, nie mogą być przedmiotem obrad i głosowania na tym samym Zjeździe.

Wnioski nie zgłoszone na czas mogą jednak stać się przedmiotem obrad i uchwały, jeśli poparło je przynajmniej 25 członków, uprawnionych do głosowania, oraz jeśli Walny Zjazd bez dyskusji większością $\frac{2}{3}$ głosów nagłośc ich uchwali. W prze-

34

ciwnym razie przekazuje się je Zarządowi Głównemu do załatwienia we własnym zakresie lub przedłożenia ich najbliższemu Walnemu Zjazdowi.

§ 69. Głosowanie odbywa się przez podniesienie rąk, na żądanie zaś 25 członków osobiście obecnych do głosowania uprawnionych, imiennie. Głosowanie w sprawach osobistych i wybory członków Zarządu Głównego oraz Rady Nadzorczej odbywają się zawsze tajnie.

§ 70. Do ważności uchwał i wyborów potrzebną jest bezwzględna większość głosów. W razie równości głosów przy powzięciu uchwał rozstrzyga przewodniczący.

Uchwała w sprawie zmiany statutu lub rozwiązania Towarzystwa ważnie powzięta być może tylko na takim Walnym Zjeździe, na którego porządku dziennym przy zwołaniu sprawy te umieszczone zostały, przyczem zmiana statutu uchwaloną być może tylko większością $\frac{2}{3}$, rozwiązanie zaś Towarzystwa większością $\frac{3}{4}$ głosów oddanych.

Jeżeli przy wyborach nie uzyskano bezwzględnej większości głosów dla dostatecznej liczby kandydatów, uważa się za wybrane tylko te osoby, które otrzymały bezwzględną większość głosów. Co do reszty następuje wybór ściślejszy między kandydatami, którzy po wybranych otrzymali największą liczbę głosów. Ilość kandydatów przy wyborze ściślejszym wynosi najwyżej dwa razy tyle, ile jeszcze osób pozostaje do wybrania. Jeśli przy pierwszym głosowaniu otrzymała bezwzględną większość znaczniejsza od wymaganej liczba osób, rozstrzyga między nimi względna większość, a przy równości głosów los. Kartki niezrozumiałe lub puste uważa się za nieoddane.

Sąd Rozjemczy.

§ 71. Sąd Rozjemczy rozstrzyga wszelkie spory między poszczególnymi członkami Towarzystwa, a wyniki ze stosunków Towarzystwa. Nie jest on związany żadnymi przepisami co do postępowania.

Sąd Rozjemczy składa się z trzech członków Towarzystwa. Każda strona wybiera jednego sędziego, ci zaś wybierają przewodniczącego. W wypadku, gdy stron jest więcej niż dwie lub gdy po jednej stronie jest więcej osób, a te na wybór jednego sędziego zgodziłyby się nie mogły lub wreszcie, gdy dwaj sędziowie nie mogą się zgodzić na wybór przewodniczącego, los rozstrzyga między przedstawionymi osobami.

Złożeniem Sądu Rozjemczego zajmuje się prezes Towarzystwa lub członek Towarzystwa przez prezesa wyznaczony. Od wyroku Sądu Rozjemczego nie ma odwołania.

Spory o prawność zarządzeń i uchwał organów Towarzystwa nie podlegają Sądowi Rozjemczemu.

Rozwiązanie Towarzystwa.

§ 72. W razie dobrowolnego rozwiązania Towarzystwa (§ 67 e) ostatni Walny Zjazd może przeznaczyć majątek Towarzystwa tylko na cele, oznaczone w § 2. tego statutu. W braku takiej uchwały oraz w razie przymusowego rozwiązania Towarzystwa przechodzi cały jego majątek na własność gminy miasta Krakowa. Gmina miasta Krakowa będzie obowiązana używać tego majątku na cele, oznaczone w § 2. tego statutu, a w razie, gdyby w ciągu lat dziesięciu po rozwiązaniu powstało w Krakowie lub we Lwowie Towarzystwo o tych samych celach i tym samym terytorjalnym zakresie działania, oddać pozostały majątek temu Towarzystwu na te same cele. *)

*) Statut T. S. L. w brzmieniu obecnym zatwierdzony został rękopisem Województwa w Krakowie z dnia 30 grudnia 1922 L: 16678/3|pr ex 1922.

33

STATUT
ZJEDNOCZENIA POLSKICH
CHRZEŚCIJAŃSKICH
TOWARZYSTW KOBIECYCH

WE LWOWIE
NAKŁADEM ZJEDNOCZENIA POLSKICH
TOWARZYSTW KOBIECYCH WE LWOWIE
1914

36

STATUT
ZJEDNOCZENIA POLSKICH
CHRZEŚCIJAŃSKICH
TOWARZYSTW KOBIECYCH

WE LWOWIE
NAKŁADEM ZJEDNOCZENIA POLSKICH
TOWARZYSTW KOBIECYCH WE LWOWIE

1914

Z Drukarni przy Zakł. Nar. im. Ossolińskich we Lwowie,
pod zarządem Bronisława Korneckiego.

35

I. Nazwa i siedziba.

- § 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: „Zjednoczenie polskich chrześcijańskich Towarzystw kobiecych“.
- § 2. Siedzibą Stowarzyszenia jest L w ó w.

II. Cel:

- § 3. Celem Stowarzyszenia jest:
  - 1. rozbudzać wśród ogółu społeczeństwa ducha narodowego i obywatelskiego,
  - 2. wpływać na urabianie polskiej, szczerze narodowej, bezpartyjnej opinii publicznej,
  - 3. nieść pomoc zorganizowaną, sprawną i karną w potrzebach narodowych,
  - 4. zrzęcać pracę społeczną, humanitarną, oświatową i ekonomiczną polskich to-

warzystw kobiecych. Zjednoczyć kobiety pracujące na różnych polach pod wspólnem hasłem pracy narodowej.

5. tworzyć i zdobywać dla kobiet nowe pola pracy,
6. popierać i rozbudzać ruch oświatowy i umysłowy,
7. udzielać członkom Zjednoczenia i członkom niezamożnym Towarzystw do Zjednoczenia należących bezpłatnej porady prawnej i bezpłatnej pomocy w znalezieniu pracy.

III. Środki:

§ 4. Środkami do osiągnięcia tego celu są:

1. praca w komisjach, jakoto: *a)* społecznej, *b)* humanitarno - dobroczynnej, *c)* oświatowej i *d)* ekonomicznej, które starać się będą o:
  - a)* opiekę nad sprawami narodowemi, o wychowanie młodzieży w duchu religijnym i narodowym, o zwalczanie alkoholizmu i analfabetyzmu, o podniesienie moral-

- ności życia rodzinnego, towarzyskiego i społecznego,
- b) urządzenie kursów samarytańskich, organizację opieki nad chorymi i ubogimi, podniesienie higieny wśród ludu, organizację pomocy i opieki dla pracujących kobiet,
  - c) rozbudzanie i szerzenie ruchu umysłowego wśród wszystkich warstw kobiet, o popieranie dążenia kobiet do uzyskania zawodowego wykształcenia,
  - d) zbieranie funduszków do pracy i organizowanie pracy na polu ekonomiczno-gospodarczym, zakładanie spółek i przedsiębiorstw, krzewienie zasady współdzielczości, podniesienie ekonomiczne kraju i rozwój przemysłu krajowego, przedewszystkiem kobiecego, oraz o rozszerzenie zakresu zawodów — dostępnych dla kobiet,
2. organizowanie ankiet w sprawach, objętych celem Zjednoczenia, urządzenie wieców i odczytów,

3. dawanie inicjatywy do zakładania nowych Towarzystw kobiecych dla osiągnięcia wszystkich celów Zjednoczenia,
4. utrzymywanie biura informacyjnego w sprawach objętych celami Zjednoczenia,
5. wydawanie własnego organu sprawie pracy społecznej kobiet polskich poświęconego,
6. urządzenie zjazdów kobiecych.

IV. Członkowie :

- §. 5. Członkiem Zjednoczenia może być każde polskie chrześcijańskie Towarzystwo kobiece, pracujące w duchu narodowym, jeżeli zgłosi się z żądaniem pisemnem przyjęcia, przedłoży swój statut i zostanie przez zarząd przyjęte. Zarząd powziąć ma decyzję w przeciągu trzech miesięcy i zawiadomić o niej członków, a odmówić może przyjęcia, jeżeli uzna statut lub dotychczasową działalność zgłaszającego się

Towarzystwa za sprzeczną z celami Zjednoczenia. Od odmownej uchwały zarządu można się odwołać do zjazdu delegatek.

- § 6. Występujące Towarzystwo zgłasza Zarządowi wystąpienie na piśmie. Przed wystąpieniem winno uiścić się z wszystkich niewypełnionych zobowiązań.
- § 7. Wykluczyć Towarzystwo może zjazd delegatek większością $\frac{2}{3}$ głosów, jeżeli Towarzystwo działa wbrew celom Zjednoczenia, lub jeżeli na dwóch po sobie następujących zjazdach zwyczajnych nie było reprezentowane bez należytego usprawiedliwienia.

V. Obowiązki i prawa członków.

- § 8. Obowiązkiem Towarzystw należących do Zjednoczenia jest:
1. wspierać czynnie dążenie Zjednoczenia w granicach swych statutów i działać zawsze i wszędzie w duchu celów Zjednoczenia,

2. składać roczną wkładkę, którą zjazd delegatów oznaczy,
  3. przysyłać Zarządowi Zjednoczenia sprawozdania roczne, komunikować skład Zarządu i uwiadamiać o ważniejszych uchwałach,
  4. wyznaczać delegatkę (o ile możliwości Przewodniczącą) i jej zastępczynię na zjazd delegatów.
- § 9. Każdemu Towarzystwu należącemu do Zjednoczenia przysługuje prawo wysyłania na zjazdy delegatów określonej liczby przedstawicieli z głosem stanowczym.
- § 10. Każdy członek zwyczajny któregokolwiek z Towarzystw ma prawo korzystania z wszelkich urządzeń Zjednoczenia, oraz prawo wybieralności na członków Zarządu i Sądu rozjemczego.

VI. Dochody i majątek.

- § 11. Dochody Zjednoczenia stanowią:
1. Wkładki Towarzystw.
  2. Dochody z wydawnictw, odczytów,

przedsiębiorstw i t. p., urządzanych w porozumieniu z Towarzystwami,

3. Datki dobrowolne.

§ 12. Majątek Zjednoczenia składa się:

1. z funduszu obrotowego,
2. z funduszu zakładowego,
3. z funduszy specjalnych, tworzonych uchwałą Zarządu lub zjazdu delegatek na pewne określone cele.

§ 13. Fundusz zakładowy powstaje:

1. z darów przeznaczonych wyłącznie na fundusz zakładowy,
2. z kwot przydzielonych doń przez zwyczajny zjazd delegatek.

§ 14. O umieszczeniu i naruszeniu funduszu zakładowego rozstrzyga zjazd delegatek.

§ 15. Odsetki funduszu zakładowego są wcielone do tegoż funduszu. Zjazd delegatek może je wyjątkowo wcielić do funduszu obrotowego.

VII. Władze i organa Zjednoczenia.

§ 16. Władzami i organami Zjednoczenia są:

1. Zjazd delegatek,

2. Zarząd,
3. Komisye,
4. Sąd rozjemczy.

§ 17. Delegatką na zjazd, członkiem Zarządu i Sądu rozjemczego może być tylko zwyczajny członek któregokolwiek z Towarzystw należących do Zjednoczenia.

A. Zjazd delegatek.

§ 18. Zjazd składa się z delegatek wybieranych przez walne zgromadzenia poszczególnych Towarzystw z pomiędzy ich członków zwyczajnych. Na każdych 50 członków i powyżkę ponad połowę przypada po jednej delegatce. Jedno Towarzystwo więcej, niż 10 delegatek wysyłać nie może.

§ 19. Łączenie 2—3 mandatów w osobie jednej delegatki jest dozwolone po porozumieniu z Zarządem i uwzględnieniu ważnych powodów.

§ 20. Towarzystwo złożone z mniejszych samostnych Towarzystw, kół, filii, lub sekcji mają prawo do takiej liczby delegatek, jaka

odpowiada ogólnej liczbie ich członków zwyczajnych.

§ 21. Zjazdy odbywają się zasadniczo we Lwowie. W razie umotywowanej potrzeby mogą się odbyć w innym mieście.

§ 22. Zwyczajny zjazd zwołuje Zarząd na miesiąc przed terminem rozpoczęcia obrad. Obradami kieruje Przewodnicząca Zarządu, lub jej zastępczyni.

§ 23. Następujące sprawy wymagają uchwały zjazdu delegatek:

1. Zmiana statutu Zjednoczenia,
2. rozwiązanie Zjednoczenia,
3. wybór członków a) Zarządu, b) Sądu rozjemczego,
4. przyjęcie sprawozdania Zarządu,
5. Rozstrzygnięcie sporów wynikłych ze stosunków Zjednoczenia do poszczególnych Towarzystw,
6. przydzielenie części funduszu obrotowego do zakładowego i uchwalenie umieszczenia lub naruszenia funduszu zakładowego,

7. oznaczenie wysokości wkładek składanych przez poszczególne Towarzystwa do kasy Zjednoczenia,
  8. uchwalenie budżetu,
  9. wykluczenie Towarzystwa należącego jako członek do Zjednoczenia, bez jakiegokolwiek odwołania.
- § 24. Zjazd może przelać na Zarząd prawo decydowania w sprawach wymienionych pod 7) i 8).
- § 25. Do ważności uchwał Zjazdu potrzeba obecności reprezentantek $\frac{1}{3}$ ogólnej liczby Towarzystw związkowych, które przedstawiają przynajmniej $\frac{1}{3}$ głosów przysługujących wszystkim Towarzystwom. W razie braku kompletu może Zarząd zwołać Zjazd w przeciągu miesiąca a uchwały tego Zjazdu są ważne bez względu na komplet.
- § 26. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów delegatek obecnych na posiedzeniu. Jednakże: 1) zmiana statutu, 2) rozwiązanie Zjednoczenia, 3) wykluczenie je-

dnego z Towarzystw związkowych, wymagają $\frac{2}{3}$ głosów obecnych.

§ 27. Porządek dzienny Zjazdu, oraz wnioski Towarzystw powinny być podane do wiadomości ogółu Towarzystw na 2 tygodnie, a wnioski w sprawie zmiany statutu i rozwiązania Zjednoczenia na 3 tygodnie przed otwarciem zjazdu.

§ 28. Wnioski nagłe, t. j. odnoszące się do przedmiotów nie będących na porządku dziennym, wymagają $\frac{2}{3}$ głosów delegatów obecnych.

§ 29. Nadzwyczajny zjazd delegatów zwołuje Zarząd na żądanie $\frac{1}{3}$ Towarzystw należących do Zjednoczenia przynajmniej na 10 dni przed otwarciem zjazdu z równoczesnym podaniem porządku dziennego.

§ 30. Uchwały zjazdu podaje Zarząd do wiadomości wszystkich Towarzystw związkowych w przeciągu 5 tygodni od zamknięcia zjazdu.

B. Zarząd.

§ 31. Zarząd składa się z przewodniczącej, dwóch jej zastępczyń, sekretarki i dwóch

jej zastępczyni, skarbniczki i jej zastępczyni i 7 członków Zarządu wybieranych przez zjazd na 3 lata, oraz z 3 członków kooptowanych przez Zarząd. (Przy wyborze i kooptacyi członków Zarządu należy się kierować zasadą, że w Zarządzie powinny się znaleźć przedstawicielki wszystkich głównych kierunków pracy narodowej polskiej kobiety).

§ 32. Kierowniczkim komisji (o ile nie są członkami Zarządu) mają prawo udziału w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

§ 33. W zakres działalności Zarządu wchodzi:

1. Przyjmowanie Towarzystw do Zjednoczenia.
2. Reprezentacja Zjednoczenia na zewnątrz przez przewodniczącą i sekretarkę lub ich zastępczynie.
3. Zarząd majątkiem Zjednoczenia.
4. Kontrola nad pracami komisji.
5. Inicjatywa w pracach określonych statutem.
6. Kooptowanie członków Zarządu w miej-

sce ustępujących w myśl ustępu końcowego § 31.

7. Uchwalanie regulaminów wewnętrznych Zjednoczenia i przedkładanie ich zjazdowi do zatwierdzenia.

§ 34. Posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów w obecności przewodniczącej lub jej zastępczyni i przynajmniej 3 członków Zarządu.

§ 35. Prawo podpisywania asygnat i wszelkich pism Zjednoczenia ma przewodnicząca i sekretarka lub ich zastępczynie.

C. Komisye.

§ 36. Zarząd może powoływać do życia komisye specjalne dla urzeczywistnienia poszczególnych celów Zjednoczenia.

D. Sąd rozjemczy.

§ 37. Sąd rozjemczy składa się z 5 członków wybranych przez zjazd delegatek na przeciąg jednego roku, którzy w razie potrzeby

zbierają się i wybierają większością głosów przewodniczącą. Sąd rozstrzyga:

1. Spory między Towarzystwami należącymi do Zjednoczenia, wynikłe ze stosunków wzajemnych.
2. Spory wynikłe ze stosunków Zjednoczenia między członkami rozmaitych Towarzystw do Zjednoczenia należących.

§ 38. Do ważności uchwał sądu potrzeba obecności najmniej 3 członków. W razie równości głosów rozstrzyga to zdanie, do którego przystąpi przewodnicząca. Od wyroku sądu rozjemczego niema dalszego odwołania.

VIII. Rozwiązanie Towarzystwa.

§ 39. W razie rozwiązania Zjednoczenia majątkiem Zjednoczenia rozporządzi Zarząd na swem ostatniem posiedzeniu.

Statut ten zatwierdziło c. k. Namiestnictwo reskrypcytem z dnia 30. stycznia 1914. L. XIII. a. 404.

43

S T A T U T

Związku Kół Małopolskich
Ziemianek

Nazwa:

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę: "Związek Kół Małopolskich Ziemianek".

Cele:

§ 2. "Związek Kół Małopolskich Ziemianek" jest centralną organizacją Koła Ziemianek:

- a/ dla zjednoczenia i wspólnej pracy polskich kobiet na polu religijnem, narodowem, wychowawczem, społecznem i ekonomicznem;
- b/ dążenie do podniesienia poziomu wykształcenia i etycznego wyrobienia kobiet;
- c/ pracy nad podniesieniem poziomu moralnego, umysłowego i materialnego wśród ludu naszego, oraz uświadamiania go pod względem narodowym; wreszcie
- d/ pracy nad rozwojem gospodarstwa, oraz przemysłu domowego i krajowego.

Środki działania :

§ 3. Jako Centralna Organizacja Kół Małopolskich Ziemianek, Związek Urządzać będzie:

- a/ wspólne narady w sprawach narodowych, społecznych, etycznych, wychowawczych, gospodarczych i ekonomicznych;
- / zakładać i pracować w przedsięwzięciach użyteczności publicznej, jak szkoły, ochrony, czytelnie itd.
- c/ urządzać kursy, odczyty i wycieczki,
- d/ własne wydawnictwo, odpowiadające celom Związku,
- e/ udzielać rad i wskazówek w zakresie swej działalności,
- f/ zakładać Koła.

Siedziba :

§ 4. Siedzibą Związku jest Lwów.

Dochody, wkładki, majątek:

§ 5. Na pokrycie potrzeb służą Związkowi opłaty, uiszczane przez Koła

wydziału uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Związku, oraz z
osób dobrowolnych. Majątek Związku stanowią wszelkie nieruchomości
i ruchomości, które Związek sposobem prawnym nabywa na własność.

Członkowie oraz ich prawa i obowiązki.

6. Członkami Związku są poszczególne Koła Nałopolskich Ziemi nek, repre-
zentowane przez delegatki.

Każde Koło ma prawo wysłać trzy delegatki. Członek każdego Koła
ma prawo być obecnym na walnym zgromadzeniu Związku, jest też wybiera-
lany na wszystkie urzędy w Związku.

Każde Koło ma obowiązek uiszczać wkładki w oznaczonej wysokości
przez Walne Zgromadzenia Związku. Koła są osobnymi Stowarzyszeniami,
należącymi do Związku, a istniejącymi na podstawie statutów.

Organy Związku :

§ 7. Organami Związku są:

- a/ Zarząd,
- b/ Zebrania delegatek
- c/ Walne Zgromadzenie.

Zarząd :

§ 8. Zebranie delegatek wybiera na pierwszym zebraniu Zarząd z 9 członków:
prezydium złożone z przewodniczącej, dwóch jej zastępczyń, sekretarki,
skarbniczki i ich zastępczyń, wreszcie dwu członków zarządu. Przewodnie-
cząca Zarządu zwołuje w miarę uznanej potrzeby lub na żądanie trzeciej
części członków Zarządu, posiedzenia Zarządu, które odbywają się z
regułą we Lwowie, lecz mogą także odbywać się w innem miejscu, a to
na podstawie osobnej uchwały. Zarząd ma prawo dawać inicjatywę do
zakładania nowych Kół, układania porządku dziennego na Walne Zgromadze-
nia, sprawozdania z budżetu kasowego, oraz omawiania ważnych spraw
dotyczących się budżetu Kół.

Zarząd rozstrzyga we wszystkich sprawach nie przekazanych Walne-
mu zgromadzeniu. Zarząd zwołuje przynajmniej 4 razy do roku Zebrania
delegatek. Przewodnicząca a w razie jej nieobecności jedna z zastęp-
czyń kieruje Zebraniem Zarządu i Walnego Zgromadzenia, rozstrzyga
w razie równości głosów ma bierność udziału w głosowaniu. Zastępczyni

65

w razie nieobecności przewodniczącej zastępuje ją. Sekretarka prowadzi księgę protokołów i przeprowadza korespondencję, a skarbniczka przechowuje fundusz i prowadzi księgę kasową. Przewodnicząca wraz z sekretarką lub ich zastępczynią reprezentują Związek na zewnątrz i podpisują imieniem Związku wszelkie pisma, dokumenty i akta prawne. Zarząd zawiaduje majątkiem Związku. - Do ważności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków Zarządu. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, w razie równości rozstrzyga przewodnicząca. -

Zebranie delegatek :

§ 9. Zebrania delegatek odbywają się przynajmniej dwa razy do roku, omawiając interesy wspólne wszystkich Kół dla jednolitej akcji w sprawach Związku. Wybierają Zarząd na trzy lata. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność 1/3 członków delegatek wszystkich Kół. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. -

Walne Zgromadzenie.

§ 10 Walne Zgromadzenie składa się z członków Zarządu, oraz wszystkich członków poszczególnych Kół, mających prawo głosowania.

Zarząd zwołuje się najmniej raz do roku, a w miarę zabawnej przez Zarząd potrzeby, lub na żądanie większości przewodniczących Kół, Walne Zgromadzenia, które odbywać się mają z reguły we Lwowie, lecz mogą również odbywać się w innym miejscu. -

Zarząd może zaprosić na Walne Zgromadzenia jako gości, przedstawicieli innych pokrewnych Stowarzyszeń i t.p.

Celem wygłoszenia odczytów i referatów, może Zarząd zaprosić na Walne Zgromadzenia osoby nie należące do Związku. -

Walnemu Zgromadzeniu przewodniczy również przewodnicząca, lub w razie jej nieobecności jedna z zastępczyń. Uwiadomienie o Walnym Zgromadzeniu ma być rozesełane conajmniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia. -

§ 11 Walne Zgromadzenie

- a/ przyjmuje do wiadomości lub odrzuca sprawozdanie roczne Zarządu,
- b/ ustala wysokość opłat, jakie członkowie poszczególnych Kół mają

uiszczać

- b/ ustali zmianę statutu i rozwiązanie Związku
- d/ rozstrzyga wnioski przedłożone przez Zarząd lub poszczególne Koła
- Wnioski Kół, które mają być roztrząsane na Walnym Zgromadzeniu, mają być na 10 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłoszone u Zarządu i przez Przewodniczącą i sekretarkę Koła podpisane. Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu odbywa się z reguły przez podniesienie rąk, a imienne tylko na żądanie 15 uczestniczek Walnego Zgromadzenia, uprawnionych do głosowania.

Do powzięcia uchwał potrzebna jest wogóle obecność co najmniej czwartej części członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów w razie równości rozstrzyga przewodnicząca.

Do powzięcia uchwał w przedmiocie zmiany statutu lub rozwiązania Związku, potrzebna jest większość głosów $\frac{2}{3}$ członków obecnych na Walnym Zgromadzeniu. W razie braku kompletu odbywa się Walne Zgromadzenie o godzinie później i powzięcie może uchwały bez względu na komplet.

Rozwiązanie :

- § 12. W razie rozwiązania Związku majątek jego przechodzi na cel uchwalony przez ostatnie Walne Zgromadzenie, a gdyby taka uchwała nie zapadła, przechodzi majątek w równych częściach na Związek Polskich Niewiast Katolickich w Krakowie, i Lwowie i na fundusz kaplic i kościołów w Galicji Wschodniej obrządku Rzymsko-katolickiego.

Obwieszczenie uchwał :

13. Uchwały Zarządu i Walnego Zgromadzenia, ogół członków obchodzące obwieszczone być mają za pomocą pisemnego, ułożonego przez Zarząd wiadomienia, przesłanego na ręce przewodniczących wszystkich Kół. Breezą przewodniczących jest oznajmić te uchwały członkom dotyczących Kół.

Spory :

14. Spory wynikające ze stosunków Związku rozstrzyga sąd rozjemczy, którego każda strona wybiera jednego z członków. Jeżeli się nie wyrobi, sąd wybiera rozjemcę (arbitra). Jeżeliby spór

47

... nie zgodziliby się na jednego superarbitra, wówczas wyznacza go przewodnicząca, lub zastępczyni przewodniczącej Zarządu. -

Od wyroku rojemczego nie ma odwołania. -

48
Woj. Świat 34
Telefon 244-15

STATUT

Stowarzyszenia: **Narodowa Organizacja Kobiet.**

---

1. Nazwa i siedziba.

- a) Stowarzyszenie nosi nazwę: "Narodowa Organizacja Kobiet".
- b) Działalność Stowarzyszenia rozciąga się na całą Polskę z zachowaniem miejscowych przepisów o stowarzyszeniach i związkach.
- c) Siedzibą stowarzyszenia jest miasto st. Warszawa.
- d) Stowarzyszenie jest jednostką prawną.
- e) Stowarzyszenie posiada pieczęć z wyrażeniem swej nazwy.

2. Cele.

Stowarzyszenie skupiające kobiety polskie, ma na celu:

- a) Uświadczenie narodowo-polityczne kobiet polskich i uspołecznienie najszerszych mas.

- b) Rozwój kulturalny i podniesienie stanu ekonomicznego w kraju na zasadach prawdziwie demokratycznej organizacji.
- c) Zjednoczenie wszystkich żywołów narodowych.
- d) Całkowite równouprawnienie kobiety w ustawach i w życiu.
- e) W szczególności zaś dążenie do oparcia tak zewnętrznej, jak i wewnętrznej polityki polskiej na zasadach etyki chrześcijańskiej.

3. Środki.

Środki, za pomocą których stowarzyszenie dąży do osiągnięcia wyżej wskazanych celów, są:

- a) Wyrabianie polityczne członków stowarzyszenia przez wydawanie i rozpowszechnianie odpowiednich pism, broszur, książek oraz przez urządzenie wykładów, kursów, pogadanek, wieców publicznych i t. p.
- b) Jednolita czynna akcja polityczna, społeczna i ekonomiczna. Akcja ta prowadzić się będzie przez zakładanie czytelni, świetlic, odpowiednich organizacji współdzielczych, kas zapomogowych, ubezpieczeniowych, przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych. Organizacje te powstają zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami, zatem w wypadkach, w których prawo tego wymaga, na zasadzie odrębnego statutu, lub specjalnego zezwolenia właściwej władzy.

49

4. Członkowie.

Członkiem stowarzyszenia może być każda polka chrześcijanka wierna wskazaniom hasła: Bóg i Ojczyzna.

- b) Członkowie stowarzyszenia dziela się na:
  1. popierających,
  2. rzeczywistych,
  3. nadzwyczajnych.

Członkami mogą być tylko kobiety.

- c) Członkowie popierający składają jednorazowo najmniej 3.000 mk. na rzecz stowarzyszenia, rzeczywiscie płaca 100 mk., nadzwyczajni 20 mk. rocznie.

- d) Członkowie popierający i rzeczywisci maja wszystkie czynne i bierne prawa członków (prawo głosu, wyboru i wybieralności).

Członkowie nadzwyczajni posiadają narówni z tamtymi prawo bezpłatnego, lub za zredukowaną opłatą korzystania z wydawnictw, pism i czytelní, z pogadanek, odczytów, zebrań towarzyskich, urządzanych bądź doraźnie, bądź w specjalnie w tym celu organizowanych świetlicach kobiet pracujących.

- e) Członkowie popierający i rzeczywisci przyjmowani są zwyczajną większością głosów miejscowego zarządu, na polecenie dwu rzeczywistych członków stowarzyszenia. Na żądanie dwu członków zarządu przeprowadza się przy przyjęciu balotowanie. Członkowie nadzwyczajni zapisywani są przez zarząd miejscowy w skład organizacji na polecenie jednej znanej lub zaufania godnej oso-

by, przyczem głosowanie nad przyjęciem członka nadzwyczajnego odbywa się tylko w razie motywowanego żądania dwu członków zarządu, a w takim razie o przyjęciu rozstrzyga bezwzględna większość głosów.

- f) Członkowie mogą być uchwałą większości zarządu lub Rady Naczelnej wyłączeni ze stowarzyszenia za czyny niehonorowe lub za działalność na szkodę Stowarzyszenia, przyczem odnośnym członkom przysługuje prawo apelacji do ogólnego zebrania członków, względnie delegatów.
- g) Na wniosek Rady Naczelnej może zebranie delegatek za szczególne zasługi położone dla społeczeństwa lub dla stowarzyszenia przyznać komuś godność członka honorowego stowarzyszenia. Członkowie honorowi mają prawa członków rzeczywistych.

5. Organy Stowarzyszenia.

Organami stowarzyszenia są:

- a) Zebranie ogólne delegatek,
- b) Rada Naczelna,
- c) Wydział wykonawczy,
- d) Zebranie członków oddziałów miejscowych,
- e) Zarządy oddziałów.

6. Zarząd.

- a) Zarząd w głównem mieście województwa pracuje nad organizowaniem oddziałów sto-

warzyszenia w głównych miejscowościach tego województwa, oraz pośredniczy między nimi a Radą Naczelną. Zarządy w miastach powiatowych podobnie organizują oddziały stowarzyszenia w różnych miejscowościach swego powiatu i pośredniczą podobnie między nimi, a Zarządem wojewódzkim.

- b) Zarząd miejscowy przyjmuje, względnie wyklucza miejscowych członków stowarzyszenia, kieruje wszystkimi sprawami miejscowego oddziału i decyduje we wszystkich kwestjach, które nie są specjalnie zastrzeżone dla Rady Naczelnej lub zebrania delegatów. Dla kierowania poszczególnymi działami pracy zarząd tworzy specjalne oddziały.
- c) Zarząd miejscowy (względnie wojewódzki lub powiatowy) składa się z 5—15 członków wybieranych przez zebranie członków oddziałowych na rok z prawem kooptacji członków, w liczbie nie przewyższającej liczby członków z wyboru. Członkowie zarządu wybierają corocznie ze swego grona Prezydium, złożone z przewodniczącej, 2 wiceprzewodniczących, sekretarki i jej zastępczyni, oraz skarbniczki i jej zastępczyni.
- d) Zarząd zbiera się nie rzadziej, jak raz na miesiąc, dla prawomocności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej $\frac{2}{3}$ członków zarządu. Decyzje zapadają większością głosów.

7. Zebrania członków oddziałów miejscowych.

Zebrania członków oddziałów miejscowych odbywają się najmniej raz do roku. Zebrania wybiera-

ją zarząd, rozpatrują i zatwierdzają sprawozdanie zarządu, czynią wnioski do rozpatrzenia przez zarząd i zebranie delegatek, wybierają komisję rewizyjną w liczbie trzech osób dla sprawdzenia rachunków zarządu, rozstrzygają rekursy członków wykluczonych przez zarząd i przedstawiają Radzie Naczelnej propozycje co do mianowania honorowych członków stowarzyszenia, wybierają delegatki na zebranie delegatek (w stosunku 1 delegatki na 100 członków). Przewodnicząca oddziału miejscowego jest delegatką ex officio.

8. Rada Naczelna.

Rada Naczelna składa się z 25 członków, wybieranych przez zebranie delegatek na lat trzy. Co roku ustępuje $\frac{2}{3}$ część członków, z początku przez losowanie, a następnie według starszeństwa, przy czym ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

Nadto w skład Rady Naczelnej wchodzi ex officio przewodniczące zarządów wojewódzkich, resp. ich zastępczynie.

Rada Naczelna wybiera ze swego grona przewodniczącą, jej zastępczynię i sekretarkę.

Rada Naczelna zbiera się w miarę potrzeby na wezwanie Wydziału Wykonawczego nie mniej jednak, jak dwa razy na rok. Zebranie Rady Naczelnej winno się odbywać obowiązkowo na tydzień przed zebraniem delegatek. Dla prawomocności posiedzenia Rady Naczelnej konieczna jest obecność najmniej 11 członków. Uchwały zapadają prostą większością głosów. Z posiedzeń Rady Naczelnej prowadzą się protokoły.

Rada Naczelna kieruje całą Organizacją, za-

8

twierdza członków zarządów, rozpoznaje i zatwierdza sprawozdania i wnioski poszczególnych zarządów oraz zebrań członków oddziałów miejscowych, przedstawia sprawozdania ogólne i projekt budżetu na zatwierdzenie zebrania delegatek, przyjmuje zapisy i darowizny, uczynione na rzecz stowarzyszenia i decyduje co do nabycia i sprzedaży majątku nieruchomościowego.

Rada Naczelna ma prawo rozwiązania zarządów miejscowych lub usunięcia poszczególnych ich członków, jeżeli działalność ich nie odpowiada wytycznym celom stowarzyszenia. W tym wypadku danemu zarządowi, lub członkom zarządu przysługuje prawo rekursu do Zebrania Delegatek.

9. Wydział Wykonawczy.

Rada Naczelna wybiera z grona swoich członków, zamieszkałych w Warszawie, Wydział Wykonawczy, złożony z przewodniczącej, 2 wiceprzewodniczących, sekretarki, 2 zastępczyń, skarbniczki i 2 zastępczyń.

Nadto do Wydziału Wykonawczego wchodzi, jako członkowie ex officio przewodnicząca zarządu województwa warszawskiego, lub jej zastępczyń. W razie, jeżeli Rada Naczelna dla kierowania poszczególnymi działami pracy utworzy specjalne wydziały, jako to polityczny, finansowy, odczytowo-oświatowy i t. p., to przewodniczące tych wydziałów wejdą również w skład Wydziału Wykonawczego.

Wydział Wykonawczy zarządza wszelkimi sprawami stowarzyszenia i decyduje we wszystkich kwestiach, nie należących do kompetencji Rady Naczelnej. Wydział Wykonawczy zbiera się w miarę

potrzeby, jednakże nie mniej, jak raz na miesiąc. Dla prawomocności posiedzeń Wydziału Wykonawczego wymagana jest obecność nie mniej, jak pięciu członków. Uchwały zapadają prostą większością głosów.

Z posiedzeń Wydziału Wykonawczego winny być prowadzone protokoły. Akty notarialne i hypoteczne, dotyczące kupna i sprzedaży majątku nieruchomości oraz przyjmowania zapisów i darowizn winny być podpisywane przez dwu członków Wydziału Wykonawczego, na mocy postanowienia protokularnego Rady Naczelnej. Wszelkie inne akty notarialne i hypoteczne, umowy, kontrakty i pełnomocnictwa będą podpisywane przez dwu członków Wydziału Wykonawczego na mocy postanowienia protokularnego tegoż Wydziału. Czeki dla podnoszenia sum z rachunku bieżącego w bankach i instytucjach kredytowych będą podpisywane przez jednego z członków Wydziału Wykonawczego, upoważnionego do tego przez uchwałę Wydziału. Dla odbierania z poczty pieniędzy, przesyłek i dokumentów dostatecznym jest podpis jednego członka Wydziału Wykonawczego przy wyciśnięciu pieczęci stowarzyszenia.

10. Zebranie delegatek.

- a) Zebranie delegatek jest najwyższą instancją stowarzyszenia.
- b) Walne zebranie delegatek zwoływane jest przez Wydział Wykonawczy Rady Naczelnej raz na rok w miesiącu czerwcu. W wypadkach szczególnych Wydział Wykonawczy zwołuje nadzwyczajne Zebranie Delegatek bądź to na żądanie, podpisane przez $\frac{2}{3}$

52

członków Wydz. Wykon. lub też przez Radę Naczelną (w przepisany komplecie) lub też przynajmniej przez trzy zarządy wojewódzkie, albo miejscowe, reprezentujące razem ponad 300 członków rzeczywistych i popierających, lub też przez najmniej 300 członków rzeczywistych stowarzyszenia, lub wreszcie na żądanie Komisji Rewizyjnej. W tym ostatnim wypadku winno być zwołane zebranie najpóźniej w miesiąc po wniesieniu żądania.

- c) Bliższy termin oraz porządek dzienny Zebrania delegatów Wydział Wykonawczy ogłasza na miesiąc naprzód w pismach warszawskich i na 6 tygodni naprzód zawiadomia o tem Zarządy wojewódzkie, które obowiązane są od siebie również na miesiąc przed terminem zamieścić odpowiednie ogłoszenie w lokalnych pismach i zawiadomić zarządy miejscowe.
- d) Zebranie delegatów: 1. wybiera członków Rady Naczelnej stowarzyszenia, 2. rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie Rady Naczelnej i projekt budżetu, 3. rozpatruje i decyduje kwestje zmian w ustawie oraz o rozwiązaniu stowarzyszenia, 4. wybiera komisję rewizyjną, złożoną z trzech członków i dwu zastępców dla sprawdzenia rachunkowości i sprawozdania Rady Naczelnej, 5. wybiera na wniosek Rady Naczelnej członków honorowych stowarzyszenia, 6. decyduje rekursy członków stowarzyszenia na decyzję Rady Naczelnej o wykreśleniu ich ze stowarzyszenia oraz rekursy zarządów miejscowych w sprawie ich rozwiązania, względnie członków zarządu w sprawie ich usunięcia przez Radę Naczelną.

e) Zebrania delegatów uważają się za prawomocne niezależnie od liczby obecnych. Uchwały zapadają prostą większością głosów, lecz dla zmian w ustawie, lub dla rozwiązania stowarzyszenia niezbędną jest obecność więcej niż połowy wszystkich delegatów, a dla ważności uchwały potrzebna jest większość głosów nie mniejsza niż $\frac{2}{3}$ obecnych na zebraniu członków.

Na każdym zebraniu delegatów Wydział Wykonawczy ma prawo być obecnym w pełnym składzie z prawem głosu.

O ile niezbędna ilość członków nie zbierze się, lub decyzja nie osiągnie większości $\frac{2}{3}$ głosów, zwołuje się nie prędzej, jak po upływie miesiąca, a nie później, jak w dwa miesiące nowe zebranie delegatów, które decyduje powyższe kwestje prostą większością głosów bez względu na ilość obecnych na zebraniu. Głosy z plenipotencji nie są dopuszczalne.

f) Na zebraniu delegatów przed wyborem przewodniczącej zebraniu przewodniczy przewodnicząca Rady Naczelnej lub jej zastępczyni. Uchwały zebrania stwierdzają się protokołem, podpisanym przez przewodniczącą i nie mniej jak dwie z obecnych na zebraniu delegatów.

11. Finanse.

a) Środki stowarzyszenia stanowią składki członków, darowizny, zapisy, sumy osiągnięte ze sprzedaży wydawnictw stowarzyszenia i procenty oraz dochody z majątku stowarzyszenia.

- 53
- b) Każdy Zarząd zarządza zupełnie samodzielnie swoim majątkiem i funduszami. Obowiązany jest wszakże ściśle sprawozdania kasowe przedkładać corocznie zebraniu członków miejscowych oraz przysyłać je zarządowi wojewódzkiemu, który ze swej strony najpóźniej na miesiąc przed czerwowym walnym zebraniem delegatek obowiązany jest sprawozdanie z całego województwa przysyłać wydziałowi wykonawczemu. Każdy zarząd miejscowy obowiązany jest 10% od ogólnych dochodów przelewać do kasy wojewódzkiej, zaś zarząd wojewódzki 10% z ogólnych dochodów Wydziałowi Wykonawczemu.

§ 12. Statut niniejszy zastępuje statut zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dn. 7 maja 1919 roku za Nr. 33.

(Podpisały): Przewodnicząca:

~~Józefa Szubeko.~~

Wice-przewodniczące:

Zofia Grynianowa
M. G. Sobańska i Aniela Zdanowska.

Skarbniczka:

Stefanja Olszowska.

Sekretarka:

~~Zofia Cichocka.~~

M. Mirińska

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych z dnia 30/VI 1921 r. Nr. B. Ś. 314/21
wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków
Nr. 501 stowarzyszenie pod nazwą: Narodowa Or-
ganizacja Kobiet.

Warszawa, dnia 30/6 1921 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

wz. (—) **Kuczyński**
Podsekretarz Stanu.

